

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ FLÖRT UYGULAMASI KULLANIM
DURUMUNA GÖRE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, AŞK BİÇİMLERİ VE
SANAL DÜNYA RİSK ALGILARI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Beste IŞIKLI

**Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

ŞUBAT, 2024

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ FLÖRT UYGULAMASI KULLANIM
DURUMUNA GÖRE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, AŞK BİÇİMLERİ VE
SANAL DÜNYA RİSK ALGILARI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS PROJESİ

Beste IŞIKLI

(Y2212.480019)

**Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Beyza Naz DENİZ

ŞUBAT, 2024

ONAY SAYFASI

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “ Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanım Durumuna Göre Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri, Aşk Biçimleri ve Sanal Dünya Risk Algıları Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça 'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onuruyla beyan ederim. (08/02/2024)

Beste IŞIKLI

ÖNSÖZ

Tez sürecinde desteğini esirgemeyen tez danışmanım Dr. Beyza Naz Deniz'e, arkadaşlarım Gamze Kutbay ve Oğuzhan Koç'a teşekkür ederim.

Klinik alandaki deneyimlerini benimle paylaşarak mesleki gelişimime olanak sağlayan Bahar Koçak, Işık Dilayla Elgin Gökçeoğlu ve Can Ağırgöl'e teşekkürlerimi sunarım.

Lisans ve yüksek lisans sürecinde ihtiyaç duyduğumda yalnız bırakmayan Said Enes Nuray'a, arkadaşlarım Gökdeniz Işıköndeş ve Zeynep Nazlı Gönül'e teşekkür ederim.

Maddi ve manevi olarak yanımda olan annem ve babama tüm içtenliğimle teşekkür ederim.

Şubat, 2024

Beste IŞIKLI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ FLÖRT UYGULAMASI
KULLANIM DURUMUNA GÖRE KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİ, AŞK BİÇİMLERİ VE SANAL DÜNYA RİSK ALGILARI
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu araştırmada, çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Ek olarak, çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre ayrılan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları arasındaki ilişkileri değerlendirilmiştir.

Araştırma İstanbul’da yaşayan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Yaş aralığı 18-26’dır. Çalışma esnasında son 6 ay içerisinde flört uygulaması kullanan ve daha önce hiç flört uygulaması kullanmamış katılımcıların eşit sayıda olmasına dikkat edilmiştir. Toplam 600 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların 273’ü kadın, 327’si erkektir. Araştırma verileri ‘Sosyodemografik Bilgi Formu’, ‘Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği’, ‘Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)’ ve ‘Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği’ ile toplanmıştır. Elde edilen veriler Pearson Korelasyon analizi ve Bağımsız Gruplar t-testi kullanılarak SPSS 27 programı ile analiz edilmiştir.

Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm, psikopati, özgeci aşk, oyun gibi aşk ve sanal dünya risk algısı puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve arkadaşça aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda, flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile aşk biçimleri

ve sanal dünya risk algıları arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar elde edilmiştir. Sonuçlar ilgili literatür bağlamında tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi Flört Uygulaması, Aşk Biçimleri, Karanlık Üçlü, Sanal Dünya Risk Algısı.

EXAMINATION OF DARK TRIAD PERSONALITY TRAITS, LOVE STYLES AND VIRTUAL WORLD RISK PERCEPTION LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO THEIR USE OF ONLINE DATING APPLICATIONS

ABSTRACT

In this study, it was examined whether there was a difference between the dark triad personality traits, love styles and virtual world risk perceptions levels of university students who use and do not use online dating applications. In addition, the relationships between dark triad personality traits, love styles, and virtual world risk perceptions of university students divided according to online dating application usage status were evaluated.

The research was conducted with university students living in Istanbul. The age range is 18-26. During the study, care was taken to ensure that there were equal numbers of participants who had used a dating app in the last 6 months and those who had never used a dating app before. A total of 600 participants took part. 273 of the participants are women and 327 are men. Research data were collected with the "Sociodemographic Information Form", "Short Dark Triad Scale", "Love Attitudes Scale: Short Form (LAS)" and "Virtual World Risk Perception Scale". The data obtained were analyzed with SPSS 27 program using Pearson Correlation analysis and Independent Groups t-test.

It has been found that university students who use online dating applications have statistically higher machiavellianism, narcissism, psychopathy, agape, ludus and virtual world risk perception scores than university students who do not use online dating applications. It was concluded that eros and storge scores of university students who do not use online dating applications are statistically higher than university students who use online dating applications. At the same time, low and medium level positive correlations were obtained between dark triad personality traits, love styles

and virtual world risk perceptions among university students who use and do not use dating applications. The results are discussed in the context of the relevant literature and suggestions are presented.

Keywords: Online Dating Application, Love Styles, Dark Triad, Virtual World Risk Perception.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER	xi
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xiii
I. GİRİŞ.....	1
A. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
B. Araştırmanın Hipotezleri	4
C. Araştırmanın Kısıtlılıkları	7
D. Araştırmanın Sayıtları	7
E. Araştırmanın Problem Cümlesi	9
II. LİTERATÜR TARAMASI	11
A. Çevrimiçi Flört Uygulamaları	11
1. Çevrimiçi Flört Uygulamalarının Tarihçesi	11
2. Çevrimiçi Flört Uygulamaları Kullanım Motivasyonları	12
3. Çevrimiçi Flört Uygulamalarında Karşılaşılan Riskler ve Olanaklar	14
B. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile İlgili Literatür Taraması.....	15
1. Kişilik Kavramının Tanımları ve Açıklayıcı Yaklaşımlar	15
2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri	19
C. Aşk Biçimleri ile İlgili Literatür Taraması	27
1. Aşk Kavramının Tanımları ve Açıklayıcı Yaklaşımlar	27
2. Lee'nin Aşk Biçimleri Kuramı.....	29
D. Sanal Dünya Risk Algısı	32

III. YÖNTEM	37
A. Araştırma Modeli	37
B. Evren ve Örneklem	37
C. Veri Toplama Araçları	37
1. Sosyodemografik Bilgi Formu	37
2. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği	38
3. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS).....	38
4. Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği.....	39
D. İşlem	40
E. Verilerin Analizi	40
IV. BULGULAR	43
A. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları.....	43
B. Tanımlayıcı İstatistikler	45
C. Karşılaştırma Analizi	46
D. Korelasyon Analizi	49
V. TARTIŞMA	53
VI. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
VII. KAYNAKÇA	65
EKLER	89
ÖZGEÇMİŞ	103

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Basıklık ve Çarpıklık Katsayılarının ve Cronbach Alpha Katsayılarının İncelenmesi	41
Çizelge 2: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan ve Kullanmayan Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri	43
Çizelge 3: Katılımcılar Tarafından Kullanılan Flört Uygulamalarının Dağılımları ..	44
Çizelge 4: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan ve Kullanmayan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Tanımlayıcı Değerleri.....	45
Çizelge 5: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanma Durumuna Göre Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	46
Çizelge 6: Flört Uygulaması Kullanan Katılımcıların Cinsiyete Göre Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	48
Çizelge 7: Flört Uygulaması Kullanmayan Katılımcıların Cinsiyete Göre Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	48
Çizelge 8: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	49
Çizelge 9: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanmayan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	51

I. GİRİŞ

Tüm dünyada sanal mecraların kullanım sıklığı her geçen gün artmaktadır. Bu durum hayatımızdaki birçok alan gibi ilişkilerimizi de etkilemiştir. Bireyin bulunduğu bölgeye yakın ve ortak ilgi alanlarına sahip kişilerle eşleşebildiği çeşitli flört uygulamaları ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, yeni insanlarla tanışmak ve sohbet etmek oldukça kolay hale gelmiştir.

190'dan fazla ülkede bulunan ve 50 milyondan fazla kullanıcısı olan Tinder uygulaması, çevrimiçi tanışma sektöründe yenilikçi ve lider olarak kabul edilmektedir (Paska, 2020). 2019 Türkiye verilerine bakıldığında bu uygulamayı 1 milyon 78 bin kişinin kullandığı ve kullanıcıların %80'inin erkekleri oluşturduğu görülmektedir (Yayla ve İşözen, 2022). Ayrıca, kullanıcıların ortalama yaş aralığı 27 iken %85'i 18 ile 34 yaş arasındadır (Smith, 2016).

Karanlık üçlü, sosyal olarak istenmeyen üç kişilik özelliğinin birleşimini tanımlamak için kullanılan bir terimdir: psikopati, narsisizm ve makyavelizm (Pechorro et al., 2021). Karanlık üçlü kavramı genellikle kişinin amaçlarına ulaşabilmesi için diğerlerini kullanması ve kendisine hizmet ettirmesi anlamına gelen sosyal etkileşim tarzı ve aracı olarak tanımlanmaktadır (Talak, 2022). Farklı kökenleri olmasına rağmen bu üç yapının her biri, sömürü, manipülatif olma ve kendini beğenmişlik duygusu gibi bazı ortak unsurları olduğu bilinmektedir (Lee ve Ashton, 2005). Ayrıca empati kuramama, kendini diğerlerinden imtiyazlı ve üstün görme gibi bir dizi özelliği de paylaşmaktadır (Yılmaz vd., 2021). Her birinde farklı derecelerde duygusal soğukluğa, ikiyüzlülüğe ve saldırganlığa yönelik davranış eğilimleri bulunmaktadır (Paulhus ve Williams, 2002).

Karanlık üçlünün bileşenlerinden birisi olan makyavelizm literatürde ilk defa siyaset ile ilişkilendirilmiştir. Sonrasında, Christie ve Geis çalışmalarıyla psikoloji alanına bir kişilik özelliği olarak kazandırmıştır (Alanya ve Akpınar, 2017). Psikopati

ve narsisizm kavramları ise alan yazında subklinik ve kişilik bozukluğu olarak ele alınmaktadır (Karaaslan ve Gizir, 2021).

Karanlık üçlünün ilk bileşeni olan makyavelizm bireysel amaçların her şeyin önünde tutulması, bu doğrultuda etik değerlerin önemsenmemesi ve herkesin tehdit olarak algılanmasını içermektedir (Erhan, 2022). Makyavelizmi açıklayan en temel bakış açısı ise kişinin amacı doğrultusunda gerçekleştirdiği her eylemin mübah olması anlayışıdır (Solmaz ve Uçma, 2010). Diğer bir bileşen olan subklinik narsisizm bireylerin kendilerine karşı yoğun hayranlık duymaları ve diğerlerine yönelik aşağılayıcı tavır sergiledikleri ile bilinmektedir. Kökeni Narcissos isimli kahramanın yer aldığı Yunan mitolojisine dayanmaktadır. Efsaneye göre, Narcissos nehirden su içeceği esnada yansımasını görür ve yansıma olduğunu bilmeden kendisine âşık olur (Lubit, 2022). Öyle derin bir sevdaya düşmüştür ki ömrünü yansımasına bakarak geçirir. Subklinik psikopati karanlık üçlü kavramı içerisinde bulunan son bileşendir. Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan (2018)'a göre psikopati kişilik özelliğine sahip bireyler toplumsal kuralları yok sayarak, anti-sosyal davranışlarda bulunma eğilimindedirler.

Sanal mecraların kullanım sıklığının artması ile avantajlarla birlikte bazı riskler de göz önüne çıkmıştır. Son zamanlarda çevrimiçi flört uygulaması aracılığıyla bağlantı kurulan bazı kişilerin sahte profil kullandıkları ve dolandırıcı oldukları saptanmıştır. Ayrıca bu mecralarda taciz, istenmeyen mesajlar, tehdit ve müstehcen fotoğraf talepleri de görülmektedir.

Aşk kavramı, tarih boyunca insanlığın en çok üzerinde durduğu konulardan birisidir. Fakat geçmişte araştırmacılar aşkı bilimsel olarak incelemenin mümkün olmayacağını düşünmekteydi. Dolayısıyla, son 40 senedir psikoloji biliminin ilgi alanı haline gelebilmiştir.

Alan yazında herkes için geçerli bir aşk tanımı olmadığı açıktır. Çeşitli tanımlamalar ve sınıflandırmalar ortaya çıkmıştır. Ancak, Lee (1977) aşkı tanımlamak yerine ayırt etmek ile ilgilenmiş ve aşkın birçok biçimi olduğunu öne sürmüştür. Lee'nin ortaya koyduğu kuramda en çok görülen altı aşk biçiminden söz edilmiştir; Eros (Tutkulu Aşk), Ludus (Oyun Gibi Aşk), Storge (Arkadaşça Aşk), Mania (Sahiplenici Aşk), Pragma (Mantıklı Aşk), Agape (Özgeci Aşk). Lee'nin öne sürdüğü

aşk biçimleri değerlendirildiğinde ise her birinin kendine özgü bir yapısı olduğu görülmektedir.

A. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığına bakılmasıdır. Diğer amacı ise çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre üniversite öğrencilerini ayırarak karanlık üçlü kişilik özellikleri ile sanal dünya risk algıları ve aşk biçimleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymaktır. Bu amaç ışığında, araştırma konusu hakkında literatür taraması yapılmış, ilgili bilimsel çalışmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalar kaynak alınarak karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algısı hakkında genel bilgiler sunulmuştur. Bu bağlamda karanlık üçlü kişilik özelliklerini oluşturan subklinik narsisizm, subklinik psikopati ve makyavelizm, aşk biçimlerini oluşturan tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, sahiplenici aşk, mantıklı aşk, özgeci aşk ile sanal dünya risk algısını oluşturan sanal yozlaşma, sanal yıpranma, sanal olanak, sanal fırsat, sanal farkındalık alt boyutlarının her birisi detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Daha sonra araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda alan yazına farklı bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır.

18-26 yaş aralığında ikili ilişkiler gelişmeye başlamaktadır. Günümüzde özellikle bu yaşlarda flört uygulamaları hızlı erişim imkânı sağlaması sebebiyle yakın ilişkiler için önemli bir kaynak haline gelmiştir. Fakat bununla birlikte çeşitli riskler de ortaya çıkmıştır. Kişiler flört uygulamalarında maddi ve manevi zarar görebilmektedirler. Bu bilgilere istinaden flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin sanal dünya risk algısı yani sanal dünyaya ilişkin algılanan risk durumlarının tespit edilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, karanlık üçlünün saldırganlık, empati kuramama, sömürücü ve manipülatif olma gibi (Paulhus ve Williams, 2002; Lee ve Ashton, 2005; Yılmaz vd., 2021) diğerlerine risk teşkil edecek özellikler ile ilişkili olduğunun bilinmesi flört uygulamaları kullanımı ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinin araştırılmasını önemli kılmaktadır.

Flört uygulamalarına yönelik bakış açısı kişiden kişiye değişkenlik göstermektedir. Bazılarının bu platformlarda bulunma sebebi uzun süreli ilişki iken bazılarına göre bireylerin flört uygulamaları üzerinden oldukça kısa sürede ve basit bir işlem vasıtasıyla tanışabilir olması herhangi bir duygu hissedilmesine fırsat sağlayamayacak kadar pratiktir. Kültür bakış açısını şekillendiren önemli bir faktördür. Ülkemizde flört uygulamaları kullanım amacının gündelik cinsel ilişkiler olduğu söylenmektedir. Bu nedenle, flört uygulamalarında çeşitli aşk biçimlerine daha sık rastlanabileceği düşünülerek araştırılması önemli hale gelmiştir.

Alan yazından elde edinilen bilgiler bazı aşk biçimleri ve sanal dünya risk algısı kavramının karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çeşitli noktalarda örtüştüğünü göstermektedir. Ancak konu ile ilgili yeterli sayıda araştırma bulunmamaktadır. Bu durum karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algısı değişkenleri arasındaki ilişkilerin incelenmesini önemli kılmıştır.

Türk alan yazınında flört uygulamalarıyla ilgili kısıtlı araştırmaya rastlanması, çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özellikleri, sanal dünya risk algısı ve aşk biçimlerini değerlendiren araştırmaya rastlanmaması nedeniyle alan yazına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

B. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir;

H1: Üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre farklılaşmaktadır.

H1a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H1b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin narsisizm puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H1c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin psikopati puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H2: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin sanal dünya risk algısı puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3: Üniversite öğrencilerinin aşk biçimleri çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre farklılaşmaktadır.

H3a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin özgeci aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3d: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3e: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H3f: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin sahiplenici aşk puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksektir.

H4: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri ile aşk biçimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve mantıklı aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve sahiplenici aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4d: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4e: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve tutkulu aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4f: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin psikopati ve sahiplenici aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H4g: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin psikopati ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri ile aşk biçimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve mantıklı aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve sahiplenici aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5d: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5e: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve tutkulu aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5f: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin psikopati ve sahiplenici aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H5g: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin psikopati ve oyun gibi aşk değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H6: Flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri ile sanal dünya risk algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H6a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H6b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H6c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin psikopati ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H7: Flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri ile sanal dünya risk algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H7a: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H7b: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H7c: Çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinin psikopati ve sanal dünya risk algıları arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

C. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırma İstanbul'da ikamet eden üniversite öğrencileri ile sınırlıdır.

Yaş aralığı 18-26'dır.

Değişkenlere dair sonuçlar ölçüm araçlarından elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Katılımcı sayısının eşit cinsiyet dağılımı göstermemesi diğer bir sınırlılık olarak dikkat çekmektedir.

D. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada esnasında ölçölmek istenilen değişkenlerin veri toplama araçları tarafından güvenilir bir şekilde ölçöldüğü varsayılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin samimi ve dürüst bir şekilde sorulan sorulara yanıt verdiği varsayılmaktadır.

E. Araştırmanın Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem cümlesi ‘‘Üniversite öğrencilerin flört uygulaması kullanım durumuna göre karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları farklılaşmakta mıdır?’’ olarak belirlenmiştir. ‘‘Flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri ile aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?’’ ise araştırmanın diğeri problem cümlesidir.

II. LİTERATÜR TARAMASI

Araştırmanın bu kısmında çevrimiçi flört uygulamaları, karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algısı ile ilgili literatürde bulunan araştırmalara yer verilmiştir.

A. Çevrimiçi Flört Uygulamaları

Flört, romantik ilişkinin başlangıcını veya gelişimini ifade eden bir dönem olarak açıklanabilir. Kişiler arası uyum değerlendirilir, karşılıklı ilgi ve samimiyet oluşur. Bu sayede, insanlar birbirlerini tanıyarak ilişkinin seyrini belirlerler. Bu dönem partnerlerin birlikte yaşama, nişanlanma, evlilik veya ilişki sonlandırma kararı alana kadar devam eder (Straus, 2004).

Önceki dönemlerde, bireyler genellikle sosyal çevre, okul, iş aracılığı ile insanlarla tanışır ve aralarından kendilerine uygun partneri seçerlerdi (Yayla ve İşözeni, 2022). Ancak günümüzde bu süreç teknoloji sayesinde önemli bir değişime uğradı. Önceki nesillerden farklı olarak, özellikle büyük şehirde yaşayan bekarlar sanal dünya aracılığıyla sonsuz çeşitlilikte potansiyel romantik ve cinsel partneri bulabilmektedirler (Hobbs et al., 2017).

1. Çevrimiçi Flört Uygulamalarının Tarihçesi

1995 yılında faaliyete geçen match.com ilk resmi tanışma sitesi olarak kabul görmektedir (Nair ve Padmakumar, 2020). Bu sitenin kullanıcıları kişisel bilgilerini içeren detaylı bir profil oluşturduktan sonra diğer kullanıcılar ile iletişim kurabilmek için bir miktar abonelik ücreti öderler. Noor et al., (2006)'a göre bu platformun yaklaşık 35 milyon kullanıcısı olduğu tahmin ediliyor.

2000'li yıllarda ise popüler olan çevrimiçi arkadaşlık sitesi eHarmony piyasaya sunulmuştur. Birçok ülkede kullanılarak başarılı bir küresel flört sitesi haline gelmiştir. Daha sonra, cep telefonu kullanımı yaygınlaşması ile mobil cihazlara yönelik ilk

çevrimiçi flört uygulaması Zoosk kurulmuştur. Ardından, diğer çevrimiçi tanışma siteleri, kullanıcıları için uygulamalar oluşturarak mobil kanala girmiştir (Jung et al., 2019). Günümüzde mobil cihazlara yönelik çeşitli flört uygulamaları görülmektedir. Bunlardan en çok bilineni Tinder'dır.

12 Eylül 2012 yılında Tinder'ın kullanıma sunulması çevrimiçi flört uygulamalarının tanınırlığını arttırdı. Tinder'ı kullanabilmek için öncelikle platforma kaydolmak gerekir. Kayıt esnasında fotoğraflar ile isim, doğum tarihi, cinsiyet, cinsel yönelim, tercihler, ilgi alanları, konum bilgisi gibi genel kişisel bilgiler gerekmektedir. Uygulama, kullanıcıların mesafe tercihinine göre diğer kişilerin fotoğraflarını sunar. Daha sonra, bu kişilerin fotoğraflarını "beğenmesini" veya "beğenmemesini" bekler. İki kullanıcı da birbirini beğenirse, onlara kısa mesaj yoluyla etkileşim kurma fırsatı verir (Yayla ve İşözen, 2022). Buna eşleşme denir. Ek olarak, Tinder'da eşleşmeler yalnızca coğrafi yakınlık, yaş ve cinsiyete göredir (Ward, 2016).

Flört uygulamaları genellikle birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Diğer en popüler olan flört uygulamaları Bumble, OKCupid ve Grindr'dir. Bumble'ın Tinder'dan farkı öncelikle kadınların erkeğe mesaj atmasını sağlayan flört uygulaması olmasıdır (Bryden, 2017). Grindr profili oluşturmak Tinder veya Bumble'dan biraz daha kapsamlıdır (Murphy, 2017). Carlson (2020)'a göre Grindr eşcinsel erkekler için bir ilişki uygulaması olarak görülürken, Tinder öncelikle heteroseksüel topluluklar tarafından kullanılmaktadır. OKCupid ise LGBTİ+ kullanıcılarının kendilerini tanımlamaları için kapsayıcı seçenekler sunmaktadır. Uygulamada kullanıcıların kendilerini sınıflandırabilecekleri 22 cinsiyet ve 13 cinsel yönelim kategorisi bulunmaktadır (Paska, 2020).

2. Çevrimiçi Flört Uygulamaları Kullanım Motivasyonları

Çevrimiçi flört uygulamaları kullanım motivasyonu kişiden kişiye değişkenlik göstermektedir. Kullanıcıların bir kısmı uygulamayı sıkıldıkları için zaman öldürmenin bir yolu olarak görürken (Carpenter ve McEwan, 2016) diğer kısmı sosyalleşme, cinsellik ve yakın ilişki bulma amacı ile kullanmaktadır. Kişinin dış görünümü hakkında olumlu geri bildirim alması ve diğerleri tarafından onay alarak kendisini daha güvende ve mutlu hissetmesi de kullanım motivasyonlarından biridir (Sumter et al., 2017). Nair ve Padmakumar (2020)'ın Tinder kullanıcıları ile yürüttüğü

bir çalışmada uygulama kullanım motivasyonunun şu şekilde olduğu belirlendi: eğlence, merak, benzer cinsel yönelime sahip kişilerle tanışmak, sosyallik, flört etme becerisini geliştirmek, gündelik seks, romantik ilişki arayışı, dikkat dağıtmak, ego güçlendirmek, eski sevgiliyi unutmak, arkadaşlarının platformu kullanması ve kendisi adına profil oluşturması. Couch'un (2008) araştırması ruh eşini bulma, eğlence, rahatlama, can sıkıntısını hafifletme, yeni insanlarla tanışmanın kolaylığı ve seksin yanı sıra yoğun iş programı, arkadaşlarının ilişkisi olması, çocuk sahibi olma, fazla dışarı çıkamama, partnerden ayrılıp yeni bir şehre taşınma gibi değişen kişisel koşulların da flört uygulaması kullanımında etkili olduğunu göstermiştir. Diğer bir çalışmada, çevrimiçi tanışma sitelerini ziyaret edenlerin %31'inin evlenme amacı olduğu bulgulanmıştır (Brym ve Lenton, 2021). Türkiye'de yapılan bir çalışmada ise alan yazından farklı olarak bir motivasyon daha görülmektedir. Bu motivasyon konuşulan kişinin cinsel yönelimi hakkında bilgi sahibi olmak ve bu sayede damgalanmamaktır (Özbaş-Anbarlı, 2021).

Çevrimiçi tanışma sitelerini ziyaret edenlerin motivasyonlarının cinsiyete, cinsel yönelime, medeni duruma ve yaşa göre değişkenlik gösterebilmektedir.

Cinsiyete göre karşılaştırma yapılan bir çalışmada Tinder'ı kadınlar daha çok arkadaşlık ve onaylanma ihtiyacı için kullanırken, erkekler daha çok cinsellik, seyahat etmek ve ilişki aramak için kullandığı saptanmıştır (Lutz ve Ranzini, 2017). Benzer şekilde, Carpenter ve McEwan (2016)'ın araştırmasında heteroseksüel erkeklerin, flört uygulamalarını cinsellik için kullanma niyetleri genellikle kadınlarınkinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Brym ve Lenton (2021) araştırmasında 25 yaşın altındaki veya 59 yaşın üzerindeki kişiler, büyük olasılıkla cinsel partner bulmak amacı ile çevrimiçi tanışma sitelerini kullandıklarını ifade etmiştir. Farklı bir çalışmada Tinder'ı kullanma motivasyonunun arkadaş aramak ya da merak olduğunu bildirenlerin çoğunluğu 18 ile 23 yaş arası kadınlardır (Kallis, 2020). 52-70 yaş aralığında olan yaşlı yetişkinler ile yürütülen bir saha çalışmasında ise erkeklerde onay alma ve heyecan katma çevrimiçi flört etme amacıyla, kadınlar çevrimiçi flörtleşmeyi evlilikle sonuçlanabilme olanağı olarak görmüştür (Tansel, 2023: 141-161).

Halihazırda bir ilişkisi olduğunu bildiren ve aynı cinsten kişilerle cinsel faaliyette bulunan erkekler ile yapılan bir araştırmada, kişilerin insanlarla tanışmak veya erkek arkadaş ya da romantik partner bulmak için mobil flört uygulamaları kullandıklarını bildirme olasılıkları daha düşük, seks yapmak amacıyla buluşmak için kullandıklarını bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Goedel ve Duncan, 2015). Diğer bir çalışmada, heteroseksüellerin yaklaşık %29'u ve lezbiyenlerin %28'i cinsel partner bulmak için çevrimiçi buluşmayı asla kullanmadıklarını söylerken eşcinsel erkeklerde bu oran yalnızca %12'dir (Brym ve Lenton, 2021).

3. Çevrimiçi Flört Uygulamalarında Karşılaşılan Riskler ve Olanaklar

Çevrimiçi flört uygulaması kullanımının birçok riski olduğu açıktır. Bir araştırmada, uzun vadeli ilişkiler arayışında olmayan bireylerin ücretsiz flört siteleri kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğu ve bu kullanıcıların daha riskli davranışlarda bulunduğu görülmüştür (Grom, 2016). Evlenmeden önce flört edilen zamanın ve kişi sayısının artması fiziksel ve cinsel istismar riskine sebebiyet verebilir (Burke et al., 1988). Flört uygulamalarında gerçek zamanlı konumlara erişebilirlik ilişki veya cinsellik arayan kadınlar için potansiyel tehdit oluşturmaktadır (Carlson, 2020). Kişi takip edilme gibi tehlikelerle karşılaşabilir. Yeni bir Pew Araştırma Merkezi, flört uygulaması kullanıcılarının %57'sinin başka bir kullanıcıya müstehcen mesaj veya resim gönderdiğini, %19'unun diğer bir kullanıcı tarafından fiziksel zarar görmeye tehdit edildiğini söylemektedir (Smith ve Anderson, 2015). Ayrıca, bir araştırmada bu uygulamaları kullanan bireylerin kendisi ile uyumlu partneri bulmaktan çok diş görünümüne odaklandıkları saptanmıştır (Yayla ve İşözen, 2022) ve çoğu zaman, kullanıcıların öne çıkmak, daha çekici görünmek için kendileri hakkındaki bazı bilgileri değiştirerek küçük ölçekte yalan söyledikleri görülmektedir (Zhou, 2023). Risklerinin yanı sıra flört uygulaması kullanımının belirgin kolaylıkları olduğu da açıktır. Dini, ahlaki ve politik nedenlerden dolayı homoseksüellik bazı toplumlar tarafından kabul görmemektedir. Çevrimiçi tanışma eşcinsellere güvenli sosyalleşme ve potansiyel partnerlerle tanışma fırsatı sunmaktadır (Paska, 2020). Benzer şekilde, çeşitli kültürel normlar gençlerin özellikle de kadınların evlilik öncesi flört etmemesini veya seks yapmamasını desteklemektedir. Tinder, bu normların yıkılarak genç nesil için cinsel özerkliğin kullanılmasına olanak tanıyan bir araç haline gelmiştir (Paska, 2020).

B. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile İlgili Literatür Taraması

1. Kişilik Kavramının Tanımları ve Açıklayıcı Yaklaşımlar

Psikoloji alan yazında sıkça kullanılan kişilik kavramı Latince kökenli persona kelimesine dayanmaktadır. Persona eski dönemlerde aktörlerin gerçek kimliğini gizlemek ve birçok role bürünmek için sahnede kullandıkları maske anlamına gelir.

Kişiliğin tanımına bakıldığında araştırmacıların ortak bir fikir birliği sağlayamadığı görülmektedir. Dolayısıyla, literatürde farklı bakış açıları ile yaklaşan çeşitli kişilik tanımlamalarına rastlanmaktadır. Ayrıca, Allport ve Allport (1921)'a göre ölçümde ne kadar başarılı olunursa olunsun kişilik tanımının tatmin ediciliğinin düşük olması beklenmektedir. Dahası, birçok psikolog da kişiliğin tanımlanamaz olduğunu beyan etmiştir (Allport ve Vernon, 1930).

Bulut ve Yıldız (2018)'a göre bireyin kimliğini belirleyen, hayatına ve diğerleri ile ilişkilerine yön veren kişilik herkesi kendine özgü kılmaktadır. Yani, kişilik bireyi diğer insanlardan ayıran özelliklerdir (Doğan, 2013). Karaca vd., (2016) kişilik kavramını anlatılmak istenilen bir bireyin bütün özelliklerinin kapsanması şeklinde tanımlamaktadır. Diener ve Lucas (2019: 278–295), insanların karakteristik düşünce, duygu ve davranış kalıplarının kişilik özelliklerini yansıttığını savunmaktadır. Burger (2006: 23)'e göre kişilik, tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler ile açıklanmaktadır. Kişiliği tanımlayan ilk araştırmacılardan birisi olan Allport ise, kişiliği statik bir organizasyon olarak değil, çevredeki ve yaşam boyu değişiklikleri yansıtan dinamik bir organizasyon olarak görmektedir (Jayawickreme et al., 2021). Diğer bir deyişle, kişilik özellikleri için nispeten kalıcı kalıplar denilebilir. Bu durum kişiliğin tutarlı özellikleri olma eğiliminde olduğunu, fakat sabit olmadığını ve bir dereceye kadar değişime açık olduğunu göstermektedir (Kankaraş, 2017).

Kişiliği açıklamaya yönelik birçok yaklaşım ve model bulunmaktadır.

Psikoanalitik yaklaşımın kurucu olan Freud, topografik modeli açıklarken kişiliğin üç ayrı bölümden oluştuğunu söylemektedir. Kabul edilemeyen duygu ve düşünceleri içeren bölüm bilinçdışı, bilince çağırma kapasitesi olan duygu ve düşünceleri içeren bölüm ön bilinç, herhangi bir zaman diliminde farkındalık alanında olan duygu ve düşünceleri içeren bölüm ise bilinç alanıdır. Yapısal modelde ise

topografik modeli yok saymamış, genişletmiştir (Freud, 2011) ve kişiliğin karşılıklı etkileşim ile çalışan üç ana sistemden oluştuğunu söylemiştir: alt benlik(id), benlik(ego): üst-benlik(süperego) (Geçtan, 2003: 56-58).

Freud'a göre dünyaya geldiğimizde kişilik yapılarımızdan birisi olan id vardır (Burger, 2006: 78). İd, arzuların anında ve tam olarak tatmin edilmesini amaçlamaktadır (Rennison, 2015: 38). Haz ilkesine göre hareket etmektedir. Yani, dış dünyayı dikkate almadan tatmin sağlayacağı şeylerle ilgilenmektedir. Kurallar, yasalar, ahlak id için önemsizdir. Düzenden uzak, ısrarcı, talepkârdır. Süperego, anne baba tarafından çocuğa aktarılan ödül ceza ile pekiştirilen kişinin ahlaki yönü ve geleneksel değerlerin temsilcisidir (Geçtan, 2003: 58). Ego, uyum sağlayıcı ve bütünleştiricidir. İd'in dürtüleriyle süperegonun içerdiği toplumsal kural ve ahlakı da göz önünde bulundurarak uzlaşma sağlar. Ayrıca, İd'teki haz ilkesinin yerini Ego'da gerçeklik ilkesi almıştır. Bu sayede ego bekleyebilme, erteleyebilme, gereksinimlerini karşılamak için plan yapabilme, diğer doyum yollarını bulabilme kabiliyetine sahip olur.

Daha sonraları birçok isim Freud'un temel öğelerini kabul etmesine rağmen bazı noktalarda fikir ayrılıkları yaşamıştır. Dolayısıyla, onun düşüncelerinden yola çıkarak ve üzerine kendi fikirlerini ekleyerek Neo-Analitik yaklaşımı ortaya koymuşlardır.

Kişiliğin gelişmesinde doğum sırasının etkili bir rolü olduğu ilk kez Alfred Adler tarafından vurgulanmıştır (Greene ve Clark, 1970). Adler'e göre insanlar yaşam boyu aşağılık duygusu ile başa çıkmak için çabalarlar (Burger, 2006: 152). Doğum sırasına göre buldukları konumları da aşağılık kompleksi hissetmelerine sebep oluyorsa uyumsuz kişilik özellikleri edinme ihtimali artar (Çınarbaş ve Nilüfer, 2019). Carl Gustav Jung kuramında, orta yaş döneminde önemli kişilik değişiklikleri olabileceğine dikkat çekmiştir. Jung'a göre bu dönemde hayatın anlamı sorgulanmaya başlanır ve anlamlı bir şeyler bulunamadığı takdirde kişilik bütünlüğü zedelenecektir (Gündoğdu, 2016). Ayrıca, Jung kişiliğin şekillenmesinde geçmişin yanı sıra geleceğin daha büyük bir yeri olduğunu ifade etmiştir (Schultz ve Schultz, 2015: 93). Dahası, kişiliğin gelişiminin dışa dönüklük-içer dönüklük, sezgi-akıl ve eril-dişil gibi kutuplar arasında işleyen bir denge bulmak yoluyla sağlandığı görüşündedir (Robinson, 2015: 17-30). Erik Erikson, Jung'dan edindiği bu fikirle psiko-sosyal

kuramı geliştirmiştir. Bu kuram 8 dönemden oluşmakta ve her dönem olumlu ve olumsuz olan iki özellikten birisinin birey tarafından kazanılmasını içermektedir (Çiftçiöğlü vd., 2016). Eric Fromm'un kuramında kişilik, mizaç ve fiziksel yapıyı kapsayan kalıtsal özellikler ile kültür ve sosyal etkilerin tümünü oluşturmaktadır (Taçyıldız, 2017). Karen Horney, kişiliğin içerisinde bulunan sosyal, kültürel çevre ve aile ortamına bağlı olarak şekillendiğini vurgulamaktadır (Ma, 2023). Horney'e göre güvenlik duygusu ve doyum kişilik üzerinde rol oynayan iki temel etkindir (Kavut, 2018). Harvey Sullivan ise kişiliğin kişiler arası ilişkilerde ortaya çıkabileceğini savunmaktadır. Sullivan'a göre kişilik özelliği, insanların diğer bireylerle ilişkilerinde görebildiği, duyabildiği ve hissedebildiği şeyler olarak tanımlanmaktadır (Morgan, 2014).

Biyolojik yaklaşımı öne süren önemli isimlerden birisi olan Hans Eysenck, bireysel farklılıkların hormonlardan ve kalıttan kaynaklı olduğunu ifade etmiştir. Biyolojik etmenlerin rolünün baskın olması sebebiyle kültürler arasında benzerliğin bu kadar fazla olduğunu savunmaktadır (Burger, 2006: 350). Ayrıca, kişiliğin dört ana başlık altında ele alınabileceğini belirtmiştir: dışa dönük, içe dönük, nevrotik ve psikotik.

Eysenck ve Eysenck (1968), nevrotiklik düzeyi yüksek olan kişileri kaygılı, gergin, duygusal tutarsız ve kendine güveni düşük bireyler olarak tanımlamıştır. Psikotiklik düzeyi yüksek olan kişileri ise dürtüsel, saldırgan ve diğerlerinin haklarına saygı duymayan bireyler olarak açıklamıştır.

Eysenck'e göre, içe dönüklük düzeyi yüksek olan kişiler sessizdir, kontrollüdür risk almakta ve iletişime dahil olmakta zorlanırlar. Dışa dönüklük düzeyi yüksek olan kişiler ise sosyal olarak tanımlanırlarken aynı zamanda heyecan isteme, dürtüsel olma, değişikliklerden ve şakadan hoşlanma gibi özellikler göstermektedir (Eysenck, 1965: 59).

Özellikle ikiz kardeşler ile gerçekteşirilen çalışmalar biyolojik yaklaşımı kanıtlar niteliktedir. Segal ve McDonald kişilik özelliklerini geniş örneklem ikiz grupları ile araştırdığı çalışmalarında genellikle 40 ile 50 arası kalıtsal varyans elde etmiştir (Aslan ve Baştemur, 2021).

Ivan Pavlov köpekler ile yürüttüğü çalışmada davranışçı yaklaşımının temellerini oluşturmuştur. Pavlov, köpeklere besin verirken aynı zamanda çalınan zilin köpeklerde salya salgılanmasına sebep olduğunu fark etmiştir. Tekrarlayan deneyler sonrası zil çaldığında besin verilmese dahi köpeklerin salya salgıladıkları görülmüştür (Özdel, 2015). Bunun sonucunda Pavlov, hayvanların uyarıcılara karşı tepki vermesini öğretebilmek için, uyarıcıların önceden tepki verilen bir olayla birlikte kullanılması gerektiğini ifade etmiştir (Burger, 2006: 511). Bu durum klasik koşullanma olarak adlandırılmıştır. 1920 yılında Watson, Pavlov'un tanımladığı klasik koşullanmanın insanların öğrenmesinde de geçerli olduğunu öne sürmüştür (Türkçapar ve Sargin, 2012). Daha sonra, davranışın bir ödülle kuvvetleneceğini (edimsel koşullama) savunan Skinner kişiliğin çevre koşulları ile öğrenilen bir davranış repertuarı olduğunu ifade etmiştir (Hazar, 2006).

Bilişsel yaklaşım, insanların ruhsal tepkilerinde algı, anlamlandırma ve bilişlerin rol oynadığı ilkesi savunmaktadır (Türkçapar ve Sargin, 2012). Bu yaklaşımın öncülerinden birisi olan George Kelly'e göre kişilik farklılıkları bireylerin dünyayı yapılandırma şekillerindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır (Burger, 2006: 609). Kelly olayları yorumlamak amacı ile kullandığımız bilişsel yapıları kişisel yapı olarak adlandırmaktadır. Kişisel yapılar uzun-kısa, cana yakın-soğuk, akıllı-aptal gibi çift kutupludur. Kendi yapılarımıza göre karşılaştığımız alakalı nesneyi sınıflandırırız. Bu durum yalnızca siyah-beyaz yapıların kullandığı grilere yer verilmediği anlamına gelmez. Daha sonraları siyah ve beyazın derecesini belirlemek amacıyla yeni çift kutuplu yapılar oluştururuz.

Hümanistik yaklaşım bireye bütünsel olarak bakmayı ve her bireyin benzersizliğini vurgular. İnsanların özgür iradeye sahip oldukları, potansiyellerine ulaşma ve kendilerini gerçekleştirme konusunda motive oldukları yönünde varoluşsal varsayımlarla başlar. Abraham Maslow ve Carl Rogers bu yaklaşımın en önemli temsilcileridir. Roger iki kavramı ele almıştır. Bütünsel bir ifade olan benlik kişinin ne olduğu, ne olmak istediği ve ne olacağını ele alır. İdeal benlik ise olmak istenen benliği tanımlar. İkisi arasındaki tutarsızlık derecesi kişinin ne kadar sağlıklı bir kişilik yapısı olduğunu gösterir (Kuran, 2021). Maslow ise insan davranışının bir dizi temel ihtiyaç tarafından yönlendirildiğini savunur: fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, ait olma ve sevgi ihtiyaçları, saygı ihtiyaçları ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı. Genel

olarak, bireylerin hiyerarşide sırayla hareket ettikleri, bir üst seviyeye geçmeden önce o seviyedeki ihtiyaçları karşılamaları gerektiği kabul edilir (Kelland, 2015: 78-84).

Ayırıcı özellik yaklaşımı geliştirilirken temel amaç tüm kişilik özelliklerini bir yapı haline getirerek kaç insan tipi olduğunu belirlemek ve kişilik tiplerini tanımlamaktır (Çiçek ve Arslan, 2020). Savunucuları iki varsayım üzerinde durmuştur: kişilik özelliklerinin zamanla değişmediği ve durumlara göre de kararlılık gösterdiğidir (Burger, 2006: 233-282).

Ayırıcı özellikler hakkında ilk araştırmayı gerçekleştiren Allport, davranışı yordamak için 200 kişilik özelliğini içeren bir liste hazırlamış, bu özelliklerin kaynağının sinir sistemine dayandığını ve her bireyin ayırıcı özellik kümesinin diğerlerinden benzersiz olduğunu ileri sürmüştür (Ciccarelli ve White, 2016: 425). Daha sonra, Cattell faktör analizi olarak bilinen istatistiksel teknikle kişilik özelliklerini 16 başlıkta toplamıştır (Cattell, 2001: 187-215; Cattell ve Mead, 2008: 135-159.). Böylelikle, Beş Faktör Model'inin temeli de oluşmuştur (Deniz ve Erciş, 2008).

2. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Kişiliğe yönelik ortaya konulan birçok yaklaşım ve modelin ardından Paulhus ve Williams (2002), narsisizm, psikopati ve makyavelizm olmak üzere kötü niyetli kişilik özelliklerini bir arada toparlayarak "Karanlık Üçlü" kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu üç kişilik özelliğinin ortak unsurları olmasına rağmen büyük ölçüde bağımsız yapılar olarak kabul edilir (Moshagen et al., 2018). Genel olarak psikopati, duyarsızlık ve pişman olmama ile kendini gösterir; narsisizm, bencillik ve benliğe dair büyüklenmeci bir tutum ile ilişkilidir; makyavelizm, diğer insanları manipüle etme ve içselleştirilmiş ahlakın yokluğuyla karakterize edilir (Pechorro et al., 2021).

a. Makyavelizm

Karanlık üçlünün bileşenlerinden biri makyavelizmdir. 16. yüzyılın başlarında İtalyan devlet adamı ve siyaset bilimcisi olarak tanınan Niccolo Machiavelli makyavelizm kavramını ilk olarak literatüre kazandıran kişidir. Siyasete yaklaşımında insan doğasına yönelik çözümler bulunmaktadır. Bireylerin sahip olma arzusu ile doğduğunu, kudreti yetiyorsa arzularına ulaşarak başarılı görülebileceğini, başkalarının kudret kazanmasına izin verirse bu durum kişinin sonu olacağını savunur

(Sungur, 2017). Machiavelli'ye göre, net bir gündemi olan yönetici, yalan söyleme ve pohpohlama gibi manipülatif kişilerarası stratejiler de dahil olmak üzere her çeşit etkili taktiği kullanmaya açık olması gerekir (Kuzu, 2022).

Geçmişte genellikle siyaset ile ilişkilendirilen makyavelizm günümüzde kişilik üzerine yapılan araştırmalarla dikkat çekmektedir (Güven, 2019).

Chen (2010)'e göre makyavelizm bireyin başarılı olmak için diğerlerini manipüle etme yaklaşımını ifade eden bir kişilik özelliğidir. Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan (2018)'a göre makyavelizm bireylerle iletişim esnasında manipülatif taktiklerin faydalı olduğuna, menfaatlerin kaidelerden önce geldiğine ve insanın doğası gereği kötü olduğuna yönelik inançların birleşimi ile oluşmuştur. Dahling et al., (2009) makyavelizmin dört ayrı boyutu içerdiğini düşünmektedir: diğerlerine güvensizlik, ahlak dışı manipülasyon, kontrol arzusu ve statü arzusu. Durmuş (2019), makyavelizmi özellikle ahlaki olmayan inanç sahibi bireyler için kullanmıştır. Geis ve Moon (1981)'a göre makyavelizm kurnazlık ve düzenbazlık ile eş anlamlıdır.

Makyavelizm niceliksel bir özellik olarak görülmelidir. Herkes bir dereceye kadar manipülatif davranışlarda bulunabilir, ancak makyavelizm düzeyi fazla olanlar diğerlerine oranla daha istekli ve daha yeteneklidir (Wilson et al., 1996).

Christie ve Geis (1970: 10-34), makyavelist tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirdiği ölçekte insanları düşük ve yüksek makyavelist bireyler olarak ikiye ayırmıştır.

Makyavelist eğilimleri yüksek olan bireyler amaçları doğrultusunda diğerlerini kendisine hizmet ettirmek için kullanmaktadır (Güven, 2019). Çevresindekileri kontrol etme gereksinimi hissettiği, yönettiği ve yönlendirdiği görülmektedir (Sungur, 2017). Daha fazla kontrol, güç ve para elde etmek için akla gelen etik dışı her şeyi yapabilirler (Atıf-Okumuşoğlu, 2021). Bu durumdan suçluluk hissetmezler. Empati duyguları zayıftır. Samimiyetsiz ve duyarsız oldukları söylenebilir (Alanya ve Akpınar, 2017; Bayraktar, 2021). Duygusal açıdan nötr ve pragmatik kişilerarası ilişki tarzı benimseme eğilimindedirler (Geis, 1978: 305–363). İlişkilerinde duygusal yönden kopukturlar. Çevresindekilerinin kızdığı, hayal kırıklığına uğradığı veya mutlu olduğu durumlarda yoğun duygular yaşamazlar (Bereczkei, 2015). Bu durum, makyavelist eğilimi yüksek bireylerin soğukkanlı kalmalarını, rasyonel kararlar

almalarını ve stresli durumlarda bile kendi çıkarlarını gözeterek manipülatif bir şekilde hareket etmelerini sağlamaktadır (Sziijarto ve Bereczkei, 2015). Ayrıca, menfaatleri doğrultusunda oldukça bencil davranışlar sergilemektedirler (Özsoy ve Ardıç, 2017). Diğerlerine yönelik alaycı yaklaşım gösterebilirler. Yalanı, arkadaş edinmek ve insanları etkilemek gibi sosyal etkileşim hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanabilirler (Kashy ve DePaulo, 1996). Dahası, literatürde makyavelist tutum dolandırıcılık ile ilişkilendirmiştir (Utami et al., 2019). Bir araştırmada ise yüksek düzeyde makyavelizm puanı alan bireylerin flört ilişkilerini başlatmak için çeşitli manipülatif aldatıcı taktikler kullanma olasılığının daha yüksek, ilişki yakınlığının daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir (Dussault et al., 2013). Aynı zamanda, kısa süreli sosyal etkileşimlerde genellikle büyüleyici ve çekici oldukları ifade edilir (Wilson et al., 1998). Ek olarak, değişen sosyal çevreye kolay uyum sağladıkları da söylenebilir (Yemenici ve Bozkurt, 2020).

Makyavelist eğilimleri düşük olan bireyler ise güvensiz, yönetilmeyi kabullenen, grup çalışmasına yatkın, fedakâr, sıcakkanlı, empati yeteneği ve etik tutumları güçlü kişilerdir (Solmaz ve Uçma, 2010). Kişilerarası becerileri uzun dönemde daha iyidir (Bereczkei, 2015).

Siwy-Hudowska ve Pilch (2014)'e göre makyavelizmin gelişmesinde çevre temel faktördür ve genetik faktörlerin etkisi nispeten daha zayıftır. Temelli vd., (2021) makyavelizm için kalıtsallığın %31 olduğunu ifade etmektedir.

Cinsiyete yönelik yapılan çalışmalar ise erkeklerin kadınlara göre makyavelist kişilik özelliğini daha yüksek düzeyde taşıdığı ifade edilmektedir (Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan, 2018).

b. Psikopati

Karanlık üçlünün bileşenlerinden en tehlikelisi olan psikopati teriminin tanımı alan yazında uzun süredir devam eden tartışma konularından birisidir. Genel olarak bugün kullanıldığı haliyle dürtüsellik ve duygusal kopukluk ile karakterize edilmektedir (Lyons et al., 2019). İlk kez 1809 yılında Fransız psikiyatrist Philippe Pinel tarafından psikopati "manie sans délire" (hezeyansız delilik) terimiyle ortaya konmuştur (Canbolat ve Bedük, 2023). Ardından, Rush bu durumu "doğuştan gelen, doğaüstü bir ahlaki bozukluğa" sahip kişiler olarak ifade etti (Lynam ve Miller, 2012).

Psikopat, Alman psikiyatrist J. L. Koch tarafından, Şu anda bilinen kişilik bozuklukları kriterlerini kapsayacak Şekilde aŐıklandıktan sonra 1915'te, Emil Kraepelin psikopat kişilik terimini ahlaksız ve ahlak dışı suŐa eğilimi olan bireyleri tanımlamak iÇin kullandı (Brosius ve Evelyn, 2017). Kavramın tanımlanmasında önemli bir rolü olan Cleckley psikopatiyi, sağlam bir ruhsal sağlığın dış görünümüyle maskelenen köklü bir duygusal patoloji olarak ifade etti (Patrick, 2010). Günümüzde ise, antisosyal kişilik bozukluğu ve psikopatinin kişilerarası, duygusal ve davranıŐsal semptomlarının örtüŐme gösterdiği aÇıktır. Ancak, kişilik bozuklukları kişilik özelliklerine kıyasla iŐlevselliĐi bozduğu, yoğun sıkıntı verdiği, daha deĐiŐmez ve katı olduğu söylenebilir. Karanlık üçlüde psikopati subklinik bir kişilik özelliği olarak değerlendirilmektedir.

Özsoy ve ArdıÇ (2017)'a göre subklinik psikopatinin temel özellikleri özetle duygusuzluk, başkalarını aŐaĐılama, alay etme, yüzeysel ilişki, uyumsuzluk, sabırsızlık, dürtüsellik, ahlaksız ve saldırgan davranış gösterme eğilimi olarak aÇıklanmaktadır.

Psikopati kişilik özelliği nüfusun %1'inde bulunmaktadır (Ün vd., 2018) ve topluma karıŐmıŐ bir Şekilde yaŐamını sürdürdükleri bilinmektedir. Patrick (2010)'e göre psikopatlar baŐlangıŐta kendine güvenen, samimi ve uyum sağlanabilen bireyler olarak görünürler, ancak zaman iÇinde altta yatan rahatsızlıklarını tutum ve eylemleri ile ortaya Őıkarırlar.

Psikopati, sapkın duygulanım, biliŐ ve davranış kalıplarına yol aşan hem narsisistik hem de antisosyal özellikler barındırmaktadır (LeBreton et al., 2006: 388–411). Hilekârlık ve az empati duygusu ile ilişkilendirilir (Murat ve Börü, 2019). Genellikle kayıtsız görünürler. Bu kişilik özelliğine yatkın bireyler utanÇ, suçluluk duygusu ve piŐmanlıktan yoksundurlar. Uygunsuz davranışlar sergileyebilirler. Başkalarını küŐümseme eğilimindedirler. Samimiyetsizdirler. İlişkilerde bencil ve yüzeysel oldukları söylenebilir (Özsoy ve ArdıÇ, 2017). Bundan dolayı, diğerleri ile bağ kurma konusunda zorluk Őekerler (Falkenbach et al., 2008). Başkalarının iyiliğine aldırıŐ etmeden sergilenen düŐüncesiz davranış eğilimleri, sömürü ve kişilerarası manipölasyonla nitelendirilmektedirler (Hodson et al., 2009). Vicdan gelişimi yetersizdir. Çekici görünüşe sahip olma ve sempatiklik gibi olumlu özellikleri de vardır. Ancak, bu durumu Çıkarları doğrultusunda manipüle etmek iÇin kullandıkları görülmüştür (Fidanboylu vd., 2012). Psikopatik bireyler toplum düzenini sağlayıcı

mekanizmalara, diğer insanlara karşı dürtülerine hâkim olamama (Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılgan, 2018), kabul gören yaşam tarzını ve sosyal gelenekleri göz ardı etme ya da ihlal etme eğilimindedirler (Hare ve Neumann, 2009). Bu gibi anlarda kaygı seviyelerinin genellikle düşük olduğu gözlemlenmiştir (Hare, 1999). Yoğun baskı altında bile kaygı ve korkuya kapılmadıkları için cezalandırılma tehdidine karşı tamamen duyarsız oldukları belirtilmektedir (Aydoğan ve serbest, 2016). Dolayısıyla, bu kişiler şiddet içeren veya yasa dışı davranışlarda kolaylıkla bulunabilirler (Stevens et al., 2012). Hatta, Ün vd., (2018)'e göre psikopati eğilimleri yüksek olan bireylerin olmayanlara oranla suç işleme olasılığı %50 daha fazladır. Dahası antisosyal davranışta bulunma sayıları, türleri ve aynı zamanda bunları gerçekeştirdikleri yaşlarına göre kendilerine özgü suç kariyerler vardır (Hare, 1999). Seri katillik gibi uç örneklerin görülmesi olasıdır.

Cleckley vaka çalışmalarında psikopatinin 16 özelliğini tanımladı ve bunlardan en az 10'u kişilik özellikleri olarak kabul edilebilir: yüzeysel çekicilik, iyi zeka, gergin olmama, güvenilmezlik, yalan söyleme, samimiyetsizlik, pişmanlık veya utanç eksikliği, zayıf muhakeme ve deneyim yoluyla öğrenmedeki başarısızlık, patolojik benmerkezcilik ve aşk konusunda yetersizlik, temel duygusal tepkilerde genel yoksulluk, kişilerarası ilişkilerde tepkisizlik ve herhangi bir yaşam planına uyulamama (Lynam et al., 2018: 259–280). Fakat Cleckly'e göre psikopatinin en önemli özelliği negatif ve pozitif duyguların yoksunluğudur (Fidanboylu vd., 2012).

Araştırmacılar psikopatinin gelişiminde etkili olabilecek faktörler üzerinde durmuştur. Bazı çalışmalarda psikopatinin oluşumunda çevre ve genetik etkisi olduğu öne sürölmektedir (Temelli vd., 2021). Son dönemlerde yapılan araştırma sonuçlarında ise, psikopatinin beyindeki biyolojik farklılıklardan kaynaklandığı görölmüştür. Bir çalışmada karar alma ve güdülemeden sorumlu orbito frontal korteks ile duygusal alan olarak bilinen amigdala bölgeleri arasında bağlantı problemi olduğu ifade edilmektedir (Fidanboylu vd., 2012).

Alan yazında psikopati iki boyuttan oluşan bir yapı olarak tanımlandığına da rastlamaktayız. Birincil psikopati boyutu düşük düzeyde korku ve yüksek düzeyde suçluluk, duyarsızlık gibi duygusal eksikliklerle ilişkiliyken ikincil psikopati boyutu dürtüsellik, kaygı ve saldırgan davranış ile ilişkilendirilmiştir (Berg et al., 2013). Birincil psikopatinin gelişiminde daha çok genetik faktörlerin etkisi olduğu, ikincil

psikopatının gelişiminde ise daha çok olumsuz çevre şartlarının ve yetersiz ebeveynliğin etkili olduğu belirtilmektedir (Saltoğlu ve Irak, 2020).

c. Narsisizm

Karanlık üçlünün bileşenlerinden sonuncusu olan narsisizm tıpkı psikopatide olduğu gibi kişilik bozukluğundan ziyade subklinik narsisizm olarak kullanılmaktadır (Paulhus ve Williams, 2002).

Narcissos mitolojisinden esinlenerek oluşturulan narsisizm kavramı ilk kez alan yazında Havelock Ellis tarafından kullanılmıştır (Gnambs ve Appel, 2018). Bir süre sonra Nacke, Ellis'in makalesinin Almanca özetini yazmış ve özet içerisinde bireyin kendi vücuduna cinsel bir obje gibi görmesi durumunu ifade eden "Narcissismus" terimini kullanmıştır (Kartopu, 2013). Nacke bu terimi tıpkı cinsel nesnenin bedenine yaklaşımı gibi tam bir tatmin elde edene kadar kişinin kendisini okşaması ve sevmesi olarak tanımlanmıştır. Freud, Nacke'nin bu tanımı üzerinden narsisizme açıklık kazandırmıştır. Böylelikle, narsisizmin psikanalizdeki temelini oluşturan "Narsisizm Üzerine Bir Giriş" isimli çalışmasına yayınlamıştır (Karaaziz ve Erdem-Atak, 2013). İki yönelimli narsisizmden bahsetmiştir. Birincil narsisizm, temel ihtiyaçların bakım veren tarafından karşılandığı ilk dönemi kapsar. Bu dönemde ben ve ben olmayan arasında ayırım yapılamaz. Kendisini dış dünyadan ayıramayan bebek sevgi nesnesi olarak kendisini görür (Demirci ve Ekşi, 2017). Diğer bir deyişle, libidinal yatırım benlikte yer alarak dış nesnelere yönelmez. Dış dünya ile olan ilişkiler bebeğin büyümesiyle artar. Bununla birlikte, libido nesnelere yönelir. Dış dünyada aranan sevgi nesnesi bulunamamasıyla beraber libidinal yatırımların diğer nesneden kendiliğe çekilmesi ise ikincil narsisizm olarak tanımlanmıştır (Russel, 1985).

Rank tarafından özellikle narsisizm hakkında yazılan psikoanalitik makalede narsisizm ilk kez açık bir şekilde kibir ve kendine hayranlık gibi cinsel olmayan ruhsal fenomenlerle ilişkilendirildi (Pulver, 1970).

Kernberg (1975) patolojik ve normal narsisizm kavramlarını ele almıştır. Ödipal gelişimin bir evresi olarak libidinal enerjinin benliğe yatırımı normal narsisizmi tanımlarken patolojik narsisizm sınır kişilik örgütlenmesinin bir alt tipi, savunma mekanizmalarından bölme ve kopukluğun yoğun kullanılması şeklinde

tanımlamaktadır (Selvi, 2018). Kernberg'e göre patolojik narsisizmin gelişmesine soğuk, reddedici, yıkıcı ebeveyn tutumları sebep olmaktadır (Schmidt, 2018).

Heinz Kohut narsisizmi kişinin gelişimsel bir başarı olarak izlerini hayatı boyunca taşıyacağına inanır (Schmidt, 2018) ve bu süreçte oluşan gelişimsel duraklamayı 'patolojik narsisizm' olarak açıklar (Ceylan, 2023). Kohut'a göre her birey narsisist olarak doğar. İki uçtan oluşan kendilik modelini oluşturur: idealleştirilmiş ebeveyn imagosu ve büyüklenmeci kendilik. Erken dönemde çocuğun teşhirciliği ve büyüklenmeci kendiliği bakım verenler tarafından yeterince desteklenmesi (aynalanması) gerekir. Aksi durumunda narsisistik kendiliğin kalacağını ve değişime uğramayacağını savunur.

Kılıç ve Eryılmaz (2019)'a göre narsisistik olmak ile bir psikiyatrik tanı alma ya da patolojik seviyeye ulaşma benzer şeyler değildir. Bu sebeple narsisizm patolojik ve normal olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Günümüzde belirli bir miktarda narsisizm normal olarak kabul görmektedir. Bu narsisizm kişinin toplumsal normları karşılama, başarılarından gurur duyma, eksikliklerden dolayı öfke ve utanç hissetmemesini içermektedir (Çoban ve İrmış, 2018). Kendi değerinin farkında olmasını, özgüveninin diğerleri tarafından gelen negatif eleştirilere rağmen etkilenmemesini sağlamaktadır (Akgün ve Uysal, 2019). Böylelikle, insanlarla sağlıklı ilişkiler içerisinde olma hali devam edebilir. Benliğe verilen önem ve ilgi psikiyatrik tedavi gerektirecek kadar yoğunsa patolojik narsisizm karşımıza çıkar (Timuroğlu ve İşcan, 2008). Patolojik narsisizme sahip olan bireyler kendisine aşırı güvenme ve başkalarının düşüncelerini önemsememesi şeklinde tavır göstermelerine rağmen aslında içsel süreçlerinde kendine güvenmeyen ve dıştan gelen yorumlara muhtaç kişilerdir (Karaaziz ve Erdem-Atak, 2013). Patolojik narsisizm aşırı hayranlık arayışı, diğerlerinin haklarına saygı duymama ve başkalarıyla ilişkileri esnasında genellikle kibirli, kıskanç, değersizleştirici ve sömürücü olma ile karakterize edilmiştir (Lubit, 2022). Güç ve ilgiyi seven, diğer insanları küçümseyen ve kontrol altında tutmaya çalışan bireyler olarak karşımıza çıkmaktadırlar (Özsoy ve Ardıç, 2017). Üstünlük ve diğerlerini kötüye kullanma ile ilişkilendirilir (Lee ve Ashton, 2005). Diğerleriyle anlamlı bir ilişki içerisinde olmaya dair farkındalığı veya özlemleri yoktur (Kernberg, 2012: 197-296).

Narsisizm spektrum olarak ele alınması ile klinik bir tablo yerine kişilik özelliği olarak araştırılmaya başlanmış, kişinin kendini değerlendirmesi yoluyla ölçümü sağlanmıştır. Bu nedenle Raskin ve Hall (1979) Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE)'ni geliştirmesinin ardından Raskin ve Terry bazı maddeleri çıkararak 40 soruluk ölçek oluşturmuştur. Narsisistik kişilik özellikleri ölçütlerini kendini önemseme, kibir, güç, sınırsız başarı, güzel görünme, ideal sevgi arzusu, teşhircilik merakı, başkalarına yönelik hoşgörüsüz olma, aşırı öfkelenme, eleştiriye duyarlılık, soğuk, ilgisiz, umursamaz tavırlar sergileme, sorumluluk almaksızın ayrıcalık talep etme, sömürücülük, empati eksikliği, hak iddia etme, ilişkilerde zayıflık ve aşırı idealleşme olarak tanımlamıştır (Avcılar ve Atalar, 2019). Daha sonra Dr. Ames ve arkadaşları ölçeği 16 soru olacak şekilde yeniden düzenlemiştir (Cihangiroğlu vd., 2014). Atay (2009), ise ölçeğin Türkçe formunu oluşturmuştur.

Narsisistik kişilik özelliklerine yönelik bazı tanımlamalar:

Genellikle narsisistik kişilik özelliği bireyin psikolojik ve fiziksel özelliklerine dair abartılı hayranlık duyması şeklinde açıklanmaktadır (Şafak ve Kahraman, 2019).

Atıf-Okumuşoğlu (2021), narsisistik kişilik özelliğini ilişkilerde kendini merkez alan, şişirilmiş kendilik algısı olan, menfaatleri doğrultusunda başkalarını kullanan, bencil ve empati yoksunu bireyler olarak tanımlamıştır.

Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılgan (2018)'a göre narsisistik kişilik özelliklerine sahip bireyler aşırı derecede ruhsal ve bedensel kimliklerine hayran olma, kendini fazla beğenme, dikkat çekme isteği ve empati yoksunluğu göstermektedir.

Narsisistik kişilik özellikleri genel olarak kendine aşırı bağlılık gösterme, büyülenmecilik, takdir edilme arzusu ve onay almak için başkalarının peşinde olma hâlidir (Arslan vd., 2016).

Balcı ve Gargalik (2020)'e göre narsisistik kişilik özelliklerine yönelik kendilerini gerçek olmayan olumlu düzlemde görme, şişirilmiş kendilik, kişisel faydalara odaklanarak otoriter ve saygısız davranışlar sergileme, çıkarları doğrultusunda diğerlerini kullanma, empati yapmama, sınırsız güç, başarı ve zekâ arzusu gibi tanımlamalar yapılmaktadır.

C. Aşk Biçimleri ile İlgili Literatür Taraması

1. Aşk Kavramının Tanımları ve Açıklayıcı Yaklaşımlar

Aşk kavramı bazen kişisel bir ilişkiyi, kişisel ilişkilerin çeşitli özelliklerini ya da özel bir unsuru, bazen de bireyin başkasına yönelik hissettiği belli bir duyguyu ifade etmek amacı ile kullanılmaktadır (Atak ve Taştan, 2012).

En yoğun duygulardan birisi olan aşk, tarihin başlangıcından bu yana sanat, edebiyat, müzik, film gibi birçok alana ilham kaynağı olmuştur (Durdiaková, 2017). İnsanların büyük çoğunluğu tarafından deneyimlenmektedir. Ancak, aşkı tanımlama ve yaşayış şekli kişiden kişiye farklılık gösterir. Dolayısıyla, çalışmalarda da aşkı ele alış biçimi araştırmacının bakış açılarına göre değişmektedir.

Fromm (1956)'a göre aşk dayanılmaz bir yalnızlık duygusunun ardından sığınacak bir yer bulmak anlamına gelmektedir. Winch et al., (1954: 46) aşkı önemli psikik ihtiyaçlar için tatmin elde etme deneyimi veya beklentisi olarak açıklamaktadır. Stone âşık olmayı "belirli bir kişiyle acil bir cinsel ilişki arzusu" olarak değerlendirir (Lindholm, 1998). Goode (1959) aşkı kişinin cinsel arzu ve şefkat bileşenleriyle birlikte güçlü bir duygusal bağlılık hissetmesi şeklinde tanımlamıştır. Carter (1998)'e göre aşk üremeyi kolaylaştırır, güvenlik duygusu sağlar ve stres ya da kaygı duygularını azaltır. Harlow (1958) insanın ilk aşk tepkilerini bebeğin bakım verenine verdiği tepkiler olarak açıklamıştır. Hazan ve Shaver (1990)'e göre romantik aşk, yaşamın erken dönemlerinde bebek ve bakım veren arasında kurulan duygusal bağlar gibi, yetişkin âşıklar arasında duygusal bağların oluşturduğu biyososyal bir süreçtir. Berscheid ve Walster (1974), tutkulu aşkın fizyolojik uyarılma ile ilişki olduğunu savunmuştur. Birey fizyolojik belirtilerin nedenini mantıkla açıklayamadığında bu belirtileri yakınında bulunan kişiye atfeder ve âşık olduğuna inanır. Aşka yönelik araştırmalar yapan Sternberg (1986) ise, aşkı sosyal çevreden gözlem yolu ile öğrenilen aynı zamanda genetik olarak aktarılan içgüdü ve dürtülerden oluşan karmaşık bir bütün olarak görmektedir.

Aşkı konu alan ilk yaklaşım, alanın öncüsü olarak kabul edilen Zick Rubin tarafından ortaya atılmıştır (Ercan, 2016). Rubin (1970), aşk ve hoşlanma kavramları arasında ayırım yapmıştır. Bu ayırmda aşkın sevgiliye, hoşlanmanın ise arkadaşına yönelik olduğunu söylemiştir. Rubin (1970)'e göre aşk, yakınlık ve bağlanma

gereksinimi, yardım etme eğilimi, tek olma ve kendine katma kavramlarını içeren üç bileşenli bir yapıdır. Arkadaşa duyulan hoşlanma da üç bileşeni içermektedir; benzerlik algılama durumu, pozitif değerlendirme ve saygıyla birlikte güven duyma (Dünger-Mutlu ve Can, 2021).

Aşka yönelik söz edilebilecek diğer bir yaklaşım Elain Hatfield'e aittir. Bu yaklaşımda aşk, dostça ve tutkulu aşk olarak sınıflandırılarak (Hatfield ve Sprecher, 1986) iki noktaya özellikle değinilmiştir: dostça aşkta cinsellik ögesinin yer almaması, tutkulu aşkta cinselliğin önem arz etmesi. Benzer şekilde, Walster ve Walster kısa ve yoğun bir ilişkiyi içeren tutkulu aşk, yakın ve kalıcı bir ilişkiyi içeren arkadaşça aşk adında aşkın iki türü olduğunu öne sürmüştür (Mallandain ve Davies, 1994). Greenwell de iki tür aşktan bahsetmiştir; tutkulu aşk ile arkadaşça aşk. Greenwell (1983)'e göre delicesine âşık olma, aşk hastalığı, saplantılı aşk gibi terimleri içerisinde barındıran tutkulu aşk güçlü bir duygu olarak tanımlanırken arkadaşça aşk derin bağlılık ve dostluk duygularını içermektedir. Davis ve Todd (1982), ise arkadaşlık ve aşk kavramları arasındaki benzerlik ve farklılıkları ele almıştır.

Aşka ilişkin kuramlardan bir diğeri ise Sternberg (1986)'in samimiyet, tutku ve bağlılık bileşenlerinden oluşan kuramıdır. Her bileşen üçgenin bir açısına denk gelmesi sebebiyle Üçgen Aşk Kuramı olarak isimlendirilmiştir. Samimiyet bileşeni, yakınlık ve duygusal destek ile karakterizedir (Nel ve Goverder, 2021: 943-954). Tutku bileşeni, fiziksel çekicilik, cinsellik gibi fenomenlere yol açan dürtüleri belirtmektedir (Sternberg, 1997). Bağlılık bileşeni ise kısa dönemde bireyin bir başkasını sevme kararını, uzun dönemde ise bu sevgiyi sürdürme taahhüdünü ifade etmektedir (Sternberg, 1986). Samimiyet, bağlılık ve tutku bileşenlerinin kombinasyonları neticesinde aşk türlerinin anlaşılacağı öne süren Sternberg hoşlanma, delicesine aşk, boş aşk, romantik aşk, arkadaşça aşk, mükemmel aşk ve aşksızlık olmak üzere sekiz farklı aşk sınıfı da oluşturmuştur (Hendrick vd., 1989).

Alan yazında aşka ilişkin nöropsikolojik açıklamalar da bulunmaktadır. Araştırmacılar, beyin içinde bulunan çeşitli biyokimyasalların aşk ile ilişkili olduğunu saptamışlardır (Atak ve Taşkın, 2012). Kişi âşık olduğunda beyninin hipotalamus denilen bölgesinde oksitosin, dopamin, vazopressin, adrenalin ve testosteron gibi çeşitli kimyasallar salgılanmaktadır (Dünger-Mutlu ve Can, 2021). Hipofiz aracılığı

ile kana karışan kimyasallar vücuda yayılır. Dolayısıyla, aşka ilişkin belirtiler birey üzerinde gözlemlenir.

Yapılan kapsamlı teorik ve ampirik çalışmaların ardından ise Kanadalı sosyolog John Lee, Aşkın Renkleri Teorisini öne sürmüştür. Hendrick ve Hendrick (1986)'e göre Lee'nin teorisi çok boyutluluğu ve diğer aşk teorilerini kapsayabilmesi sebebiyle zengin içeriğe sahiptir. Literatüre bakıldığında, günümüzde üzerine en çok çalışmalar yürütülen ve güncelliğini koruyan bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Bu araştırmada da Lee'nin aşk biçimleri sınıflandırması ele alınmıştır.

2. Lee'nin Aşk Biçimleri Kuramı

Geçmişten günümüze oluşturulan birçok aşk kuramında, aşka yönelik çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bazı araştırmacılar aşkın herkes için aynı şeyi ifade ettiğini düşünürken diğerleri kişilerarası değişkenlik gösterdiğini savunmuştur. Lee (1977)'ye göre araştırmacılar aşkın kişiden kişiye farklılaştığını kabul etmesine rağmen ne zaman aşkın tanımını yapmaya kalksalar kendi önyargıları anında devreye girer. Bu nedenle, Lee aşkın türleri ile ilgilenmektedir.

a. Teorinin Gelişimi

Lee aşkı ayırt ederken renk çarkı analogjisinden faydalanmıştır. Kırmızı, mavi ve sarı doğada üç temel renk olarak bulunmaktadır. Ancak, bu üç temel rengin karışımı ile diğer renkler elde edilebilir. Benzer şekilde, Lee (1976)'ye göre eros, ludus ve storge olarak tanımlanan üç birincil aşk biçimi vardır. İkincil aşk biçimleri ise mania, pragma ve agape olarak tanımlanmaktadır (Lee, 1976). İkincil stiller, birincil stillerden türetilmiştir. Örneğin, nitelik olarak farklı olsa da mania, eros ve ludusun bir bileşimi olarak kabul edilir (Mallandain ve Davies, 1994). Pragma, storge ve ludusun bir bileşimi iken agape, eros ve storgenin bileşimidir (Hendrick ve Hendrick, 1986). Ancak, birincil aşk biçimleri, diğer aşk biçimlerine kıyasla daha iyi ve üstün denilemez (Lee, 1988: 38-67).

Lee'ye göre aşkı renklerle tanımlamanın iki faydası vardır. Bunlar insanların farklı renkleri seçebildiği gibi farklı aşk türlerini de seçebileceklerinin farkına varması ve geçmiş aşk deneyimlerini farklı değerlendirebilmesidir (Atak ve Taştan, 2012).

Lee (1977), araştırmasında bir ařk ilişkisinde gerçekleşebilecek olay, dūřünce, duyguların kısaca tanımlanmasını içeren 1500 kart geliştirmiş, deneklerden bu kartlar aracılığı ile çeşitli soruları cevaplamasını istemiştir. Elde edilen verilerin sonucu, ařk biçimlerine yōnelik profillerin oluşmasına katkı sağlamıştır.

Ortaya konulan altı aşk biçimi aşağıda detaylı bir Şekilde açıklanmıştır:

i. Eros (Tutkulu Aşk)

Bu ařk biçiminde tutku Őn plandadır. İlk gōrūřte ařka dayanır (Sarkın-Őahin ve Parlak., 2020) ve fiziksel çekime oldukça Őnem verilir (García-Serrán, 2021). Tutkulu ařk yařayan bireyler cinsel yakınlık arzusu ile karakterize edilir (Galinha et al., 2013). Cinsellikle birlikte hızlıca duygusal yakınlıęın da olması beklenmektedir (Dūnger-Mutlu ve Can, 2021). Goodboy ve Boot-Butterfield (2009) tarafından yūrūtūlen çalıřmada, eros ařk biçimine sahip bireylerin iliřkiyi daha samimi bir dūzeye tařıma ihtiyaı hissettikleri saptanmıřtır. Dahası, birey partnerinin geçmiřte kiminle ne kadar sūre olduęunu, sevinç, ũzūntū ve deneyimlerini bilmek isteyebilir (Lasswell ve Lasswell, 1976). Sevdięi için risk almaya hazırdır (Ercan, 2016). Ayrıca, gerçekleřtirilen dięer bir arařtırmada, tutkulu ařk biçiminin erkeklerde sosyallik, sorumluluk ve nezaket kavramları ile pozitif iliřkisi olduęu gōrūlmūřtūr (Kanemasa et al., 2004).

ii. Ludus (Oyun Gibi Aşk)

Bu tarz sevgililer, aşkı eğlendiren ve oyalayan bir oyun olarak kabul ederler (García-Serrán, 2021). Duygusal değildirler. İlişkilerini ciddiye almamakla beraber derin bir bağlılık gōstermezler (Galinha et al., 2013; McWalter, 2012). Mesafeyi korumaktan memnun oldukları gōrūlmūřtūr (Goodboy ve Boot-Butterfield, 2009). Tek seferde birden fazla kiři ile flōrt eder, çeşitlilikten zevk alırlar (Galinha et al., 2013). Bu durum ortaya çıktığında ve ilişki sona erdiğinde ise oldukça kolay ve hızlı bir Őekilde atlatırlar (Hensley, 1996). İlişkileri genellikle kısa sūrelidir (Lee, 1977). Ayrıca, partneri ile ilgilenmek yerine kendi ihtiyaçlarının karşılanmasıyla daha çok ilgilenirler, taahhūt ve sorumluluktan kaçınırlar (Le, 2005). Cinsel ilişki esnasında ben merkezcidirler (Lasswell ve Lasswell, 1976). Cinsel saldırganlık ile kuramsal ařk biçimleri arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırmada ludus ařk stilinin, altı ařk stili

arasında cinselliğe zorlamanın en iyi yordayıcısı olduğu görülmüştür (Sarwer et al., 1993).

iii. Storge (Arkadaşça Aşk)

Arkadaşlıktan ilişkiye dönüşen bir aşk türüdür. Partnerler arasında uyum ve paylaşım zaman içerisinde deneyimlerle güçlenir (Sarkın-Şahin ve Parlak., 2020). İlişki güvene ve saygıya dayalıdır (Smith ve Klases, 2016). Uzun vadede bağlılık beklentisi vardır. Bu tarz sevgililer benzer etkinlik ve ilgilerin olmasını isterler (Atak ve Taştan, 2012). Cinsel ilişkilerin yoğunluğuna gösterilen değerin daha az olması gerektiğine inanırlar (Russell ve Oswald, 2002). Fiziksel çekime fazla önemsemezler. Ortak çıkarlar fiziksel çekimden daha önemlidir (Galinha et al., 2013). İlişkileri bittiğinde ise arkadaş kalmaya ve iletişim kurmaya devam etme eğilimindedirler (Lasswell ve Lasswell, 1976).

iv. Mania (Sahiplenici Aşk)

Kaygı, kıskançlık, kaybetme korkusu ile karakterize edilen bir aşk türüdür (Sarkın-Şahin ve Parlak, 2020). Bu tarz bireyler, duygularının karşılık bulamayacağından korkarlar (Galinha et al., 2013) ve güçlü bir sevilme ihtiyacı hissederler (Lee, 1988: 38-67). Sevildiğine yönelik tekrar tekrar güvence almak isterler. Diğer bir deyişle, karşı tarafın samimiyetini sorgularlar (Smith ve Klases, 2016). Sevdikleri ile sıklıkla görüşmek isterler, görüşememe durumuna tahammül edemezler. Problemlerle karşılaştıklarında, ilişkiyi olağan seyrine bırakamayan ve bitirmeye yönelik de adım atamayan örüntü sergilerler (Türk ve Demirli-Yıldız, 2017). Ayrıca, bu aşk biçiminde bireylerin kaygı düzeyleri yüksek olması nedeniyle gelişen vajinismus ve erken boşalma gibi cinsel sorunlar görülebilir (Lasswell ve Lasswell, 1976).

v. Pragma (Mantıklı Aşk)

İlişkinin iş benzeri değerlendirmesini temsil eden aşk türüdür (Murstein et al., 1991). Bu tarz insanlar gerçekçidir (Durdioková, 2017). Olumlu gelecek sağlayabilecek ve devam edebileceklerine inandıkları partnerleri seçerler (Atak ve Taştan, 2012). Meslek seçimi, eğitim seviyesi gibi ölçütler aşk duygusunun gelişiminde belirleyicidir (Sarkın-Şahin ve Parlak., 2020). Ayrıca, ilişkide benzerlikler

önemlidir (Smith ve Klases, 2016). Diğer bir deyişle, bireyler kendileri ile denk ölçütlere sahip partnerler seçmek isterler (Türk ve Demirli-Yıldız, 2017).

vi. Agape (Özgeci Aşk)

Partnerlerinin çıkarları için kendi çıkarlarını feda etmeye istekli, her şeyini veren, talep etmeyen bir aşk türüdür (McWalter, 2012). Bu sebeple, aşkları ebeveyn çocuk ilişkisine benzetilebilir. Bu tarz insanlar sabırlı, kararlı, nazik ve şefkatlidir (Ercan, 2016; Le, 2005). İhtiyacı olan herkesi sevmeyi ve ilgilenmeyi bir görev olarak görebilirler (Le, 2005). Tatmin edici ve uzun süreli ilişkilerde bulunma eğilimindedirler (Smith ve Klases, 2016). Karşısındakini kusurları ile sever, destekler ve bağışlarlar (Büyüksahin ve Hovardaoğlu, 2004). Yasadışı ve ahlaksız faaliyetlerde bulunan partnerin davranışlarını kişisel olarak onaylamasalar bile birlikte yaşamaya devam ettikleri görülmektedir (Lasswell ve Lasswell, 1976). Ek olarak, Lin ve Huddleston-Casas (2005) 'in yürüttüğü aşk biçimleri ve eğitim seviyesinin ilişkilendirildiği bir çalışmada ise eğitim seviyesi yüksek olan insanların eğitim seviyesi düşük olan insanlara kıyasla daha düşük agape aşk puanları bildirdikleri saptanmıştır.

D. Sanal Dünya Risk Algısı

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile yeni bir etkileşim alanı olan sanal dünya ortaya çıkmıştır. İş, eğitim, aile, sosyal ilişkiler gibi günlük yaşamın her alanına entegre olarak kişilere çeşitli olanak ve fırsatlar sağlamaktadır. Örneğin sanal dünyada bireyler oyun oynayabilir, alışveriş yapabilir ya da istedikleri bilgiye hızlı, güvenilir ve kolay bir şekilde ulaşabilir. Dahası kimlik yaratarak video, resim ve içerik paylaşımına imkân sağlayan platformlara üye olabilir, insanlarla tanışarak sohbet edebilir. Hatta, sanal dünyada başlayan ve yalnızca burada sürdürülen ilişkiler yaşayabilir.

TÜİK, (2015)'in internet kullanım amaçlarına baktığı araştırmasında, sosyal medya platformlarında profil hazırlama, mesajlaşma ya da fotoğraf vb. içerikler oluşturma oranının %80.9, online gazete, haber ya da dergi okuma oranının %70.2, doğru bilgi arama oranının %66.3, oluşturulan metin, fotoğraf, görüntü, müzik ve

video içeriklerinin çeşitli web sitelerde paylaşma oranının %62.1, mal ve hizmetler ile ilgili bilgi arama oranının ise %59.4 olduğu bulgulanmıştır.

2018 yılında Türkiye’de internet kullanım oranının %67 olduğunu saptayan We Are Social, aktif kullanıcıları %82,40 olarak belirlemiştir (Filiz ve Yeşildal, 2019). 2023 yılında yürütülen TÜİK çalışmalarında ise, 16-74 yaş grubundaki bireylerin internet kullanım oranının %87.1 olduğu belirlenmiş, cinsiyet ayrımında erkeklerde internet kullanım oranı %90.9 iken kadınlarda %83,3 olarak bulgulanmıştır (TÜİK, 2023).

Sanal dünyada herhangi bir otoritenin varlığı söz konusu olmadığından dolayı mekân ve zaman sınırı olmaksızın dileyenin istediği gibi paylaşım yapma özgürlüğü söz konusudur (Arslankara, 2017). Ancak, bu durum cezbedici olmasının yanı sıra bazı riskler de barındırmaktadır. Her çeşit görsel, bilgi ve belgenin sosyal mecralarda paylaşımı, farklı araç ya da olanakların rahatsız edici ve yaygın bir biçimde kullanılması, alanyazında sanal dünya risk algısı gibi bir kavramın ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Arslankara ve Usta, 2018).

Risk, tehlike ile karşılaşma ihtimali olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, riskli durumlar zararı olabilecek sonuçların ve olasılıkların bilindiği (Bodemer ve Gaissmaier, 2015: 10–23) ne derece bizi ilgilendirdiği ve kaygılandığı koşullardır (Arslankara, 2017). Risk algısı, riskin azaltılmasına yönelik taleplerle ilişkilidir (Oltedal et al., 2004). Algılanan risk ölçülebilir (Cha, 2000). Ancak Sjöberg (1998)’ e göre algılanan risk düzeyi daha entelektüel bir muhakemeyi gerektirir. Benzer şekilde, sanal dünya risk algısı da geleneksel risk algısının sanal ortamları kapsayan bir biçimi olarak değerlendirilebilir. Arslankara ve Usta (2019) sanal dünya risk algısını kişilerin sanal ortamlarda oluşabilecek tehdit, tehlike, fırsat veya avantajları kavrayabilmesi olarak tanımlamaktadır.

Hasebrink et al., (2009) çevrimiçi risk türlerini pornografik ya da hoş karşılanmayan cinsel içeriklere maruz kalma, istenmeyen cinsel yorumlar alma, çevrimiçi tanışılan kişiyle çevrimdışı iletişim kurma, şiddet ya da nefret dolu içerikler görme, zorbalık ve taciz içeren mesajlar alma, zorbalık ve tacize maruz kalma, takip edilme, kişisel bilgilerin verilmesi olarak özetlemiş, çeşitli diğer olası risklerinde olduğuna dikkat çekmiştir.

Özel bir okulun orta kademesinde bulunan beşinci sınıf öğrencilerinin velileri ile gerçekleştirilen araştırmada aşırı internet kullanımının şiddet eğilimi, özel bilgileri paylaşma, derslere olumsuz etki, bağımlılık gibi riskleri olduğu saptanmıştır (Ölçer, 2019).

Yaman vd., (2017) yürüttüğü bir araştırmada ilk ve orta öğretim okullarında görevli 21 rehber öğretmene ulaşılmış, çocukların kimlik hırsızlığı, saldırganlık, uygunsuz iletişim, ticari ilgiler, engellenme, bağımlılık ve cinselliği kapsayan çevrimiçi risklerle karşılaştığı görülmüştür.

Literatürde çevrimiçi ortamlarda kimlik hırsızlığı, tehdit, hakaret, taciz, takip, dışlama gibi riskli davranışlar aynı zamanda sanal zorbalık kavramı kapsamına da girmektedir. Erzincan Üniversitesi'nde 1.864 katılımcı ile yürütülen bir çalışmada sanal zorbalık ile karşılaşanların sanal zorbalık yapanlara oranla daha fazla olduğu, üniversite öğrencilerinin 92,2'sinin isimsiz çağrı, mesaj veya e posta bırakmadığı ancak %55,8'inin bunlara maruz kaldığı tespit edilmiştir (Fırat ve Ayran, 2016).

Fırat ve Ayran (2016)'nın gerçekleştirdiği çalışmada üniversite öğrencilerin yaş ve sınıf düzeyleri arttıkça sanal zorbalığa maruz kalma puanının da anlamlı şekilde arttığı görülmüştür.

Üniversite öğrencileri arasında cinsiyet farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda erkeklerin kızlara oranla daha fazla sanal zorbalığa maruz kaldıkları ve yaptıklarını saptamıştır (Fırat ve Ayran, 2016). Usta (2015)'nin araştırmasında ise sanal ortamlarda kadınların erkeklere oranla daha dürüst ve olumlu davranışlar sergiledikleri bulgulanmıştır.

Arslankara ve Usta (2018) tarafından ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin sanal ortamlarda algıladıkları riski (tehdit/fırsat) belirlemek amacıyla sanal dünya risk algısı ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek sanal yozlaşma, sanal yıpranma, sanal olanak, sanal fırsat ve sanal farkındalık alt boyutlarını içermektedir. Toplumun özgün değerleri, tarihi, kültürü, görenekleri, dili, yaşam biçimi ve kendine özel üretilen birikimlerinin yabancı kültürlerin etkisi, kendini yenileyememe ya da ifade edememe nedeni ile toplumda yabancılaşma durumunun ortaya çıkmasına yozlaşma denir (Erdoğan, 2016). Diğer bir deyişle, yozlaşma kültürel ve toplumsal olarak değişmek anlamına gelmektedir ve Onuk (2009)'a göre bu değişim kötü yöndedir. Yıpranma

kavramı, çeşitli etkenler sebebiyle bireyin eski gücünün kalmaması anlamında kullanılmaktadır. Olanak bir şeyin belli koşullarda gerçekleşme imkanındır. Fırsat, genellikle karşımıza çıkan olumlu bir durum olarak adlandırılmaktadır. Farkındalık ise bireyin farkında olduğu ya da ayrımını yapabildiği bilgileri ifade etmektedir (Karakaş, 2017).

Mercan (2010)'a göre bilinçsiz toplumların internet kullanımında denetimin mümkün olmaması çeşitli tehlikeler yaratabilir. Yücel (2015) devingen bir sistem ile değişen kültürün denetimsiz olması durumunda yozlaşacağını savunmaktadır. Akkaş (2013) sanal dünyada sahte kimlik kullanımının olması ahlaki yaptırımların ve bağlantılarının korunmasını hızlıca kırdığını ifade etmektedir. Ayrıca, Arslankara ve Usta (2018)'ya göre uygunsuz bilişim teknolojilerinin kullanımı internete bağımlı bir toplum yetişmesine sebep olarak manevi yıpranmalara yol açabilir.

III. YÖNTEM

Bu bölüm araştırma modeli, evreni, örnekleme, kullanılan veri toplama araçları, verilerin istatistiksel analizi ve işleme hakkında bilgileri içermektedir.

A. Araştırma Modeli

Araştırma, çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak ve bu değişkenler arasındaki ilişkileri incelenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Buna nedenle ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Karasar (2016: 114-119)'a göre iki ya da daha çok değişkenin birbiri ile olan değişimlerinin incelenmesi ilişkisel tarama modeli olarak adlandırılmaktadır.

B. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul'da ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeylerinde eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma ulaşılabilirlik ve gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak kolayda örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Toplam örneklem sayısı 600'dür. Örneklem grubunun yarısını 6 ay içerisinde flört uygulaması kullanan, diğer yarısını daha önce hiç flört uygulaması kullanmamış ve şu an kullanmayan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada ‘‘ Sosyodemografik Bilgi Formu’’, ‘‘Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği’’, ‘‘Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)’’ ve ‘‘Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği’’ kullanılmıştır.

1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Sosyodemografik bilgi formu yaş, cinsiyet, ilişki durumu, cinsel yönelim, sosyoekonomik güç, flört uygulaması kullanım durumu ve kullanıyorsa bu platformlarda ne sıklıkta zaman geçirdiğine yönelik sorular içermektedir.

2. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

Bu araştırmada psikopati, narsisizm ve makyavelizm kişilik özelliklerinin ölçülmesi amacıyla Jones ve Paulhus (2014) tarafından geliştirilen Özsoy vd., (2017)'nin Türkçe diline uyarladığı Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği kullanılmıştır. Toplam 27 maddeden oluşan ölçeğin subklinik narsisizm, makyavelizm ve subklinik psikopati alt boyutlarında 9'ar madde bulunmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipinde derecelendirilmektedir (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum). Ancak, negatif ifade olması nedeniyle 11,15,17,20 ve 25. maddeler ters çevrilmiştir.

Makyavelizm alt boyutunu içeren maddeler: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Subklinik narsisizm alt boyutunu içeren maddeler: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Subklinik psikopati alt boyutunu içeren maddeler: 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Alt boyutların her birisinden alınabilecek en düşük puan 9, en yüksek puan ise 45'tir. Alt boyutlardan elde edilen puanlar, kişinin o alt boyutu tanımlayan kişilik özelliğine ne derece yatkın olduğunu göstermektedir (Özsoy vd., 2017). İç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha katsayıları psikopati için .79, makyavelizm için .70 ve narsisizm için .79 olarak hesaplanmıştır.

3. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)

Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği, Hendrick et al., (1998) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 24 maddeden oluşmaktadır ve 5'li Likert tipinde derecelendirilmiştir (1: Kesinlikle Yanlış, 5: Kesinlikle Doğru). Lee'nin aşk sınıflamasına baz alınarak oluşturulan alt boyutlar tutkulu aşk, oyun gibi aşk, mantıklı aşk, arkadaşça aşk, özgeci aşk ve sahiplenici aşk olarak adlandırılmıştır. Alt boyuttan elde edilebilecek puan aralığı 4 ile 20'dir. Yükselen puan bireyin o alt boyutu tercih ettiğini göstermektedir.

Tutkulu aşk alt boyutunu içeren maddeler: 8, 23, 16, 12

Oyun gibi aşk alt boyutunu içeren maddeler: 3, 19, 2, 17

Arkadaşça aşk alt boyutunu içeren maddeler: 22, 7, 24, 14

Mantıklı aşk alt boyutunu içeren maddeler: 5, 20, 11,18

Sahiplenici aşk alt boyutunu içeren maddeler: 1, 10, 6, 15

Özgeci aşk alt boyutunu içeren maddeler: 21, 9, 13, 4

Orijinal çalışmada tüm ölçeğin iç tutarlılık Cronbach Alpha değeri .70 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlarının ise .62 ile .88 aralığında değişen Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı olduğu saptanmıştır (Hendrick et al., 1998). Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .69 olduğu görülmektedir. Alt boyutların Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında ise arkadaşça aşk için .77, özgeci aşk için .82, mantıklı aşk için .62, tutkulu aşk için .66, sahiplenici aşk için .52, oyun gibi aşk için .39 olarak hesaplanmıştır.

4. Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği

Arslankara ve Usta (2018) Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeğini geliştirmiştir. Ölçekte toplam 26 madde bulunmaktadır. Sanal Yozlaşma (SY), Sanal Yıpranma (SYI), Sanal Fırsat (SF), Sanal Farkındalık (SFA) ve Sanal Olanak (SO) olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. 5'li likert tipi (tamamen yansıtıyor, çok yansıtıyor, orta düzeyde yansıtıyor, az yansıtıyor, hiç yansıtıyor) ölçek geliştirme yönteminden faydalanılmıştır. 170 elde edilebilecek en yüksek puan iken 34 elde edilebilecek en düşük puandır. Ölçekten elde edilen puanlar yükseldikçe kişinin sanal dünyaya ilişkin risk algı düzeyi de yükselmektedir. Ancak, negatif ifade olması nedeniyle 4, 5 ve 9. maddeler ters çevrilmiştir.

Sanal yozlaşma alt boyutunu içeren maddeler: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8

Sanal yıpranma alt boyutunu içeren maddeler: 13, 15, 16, 21, 24, 25

Sanal olanak alt boyutunu içeren maddeler:18, 19, 20, 26

Sanal fırsat alt boyutunu içeren maddeler: 4, 9, 10, 22, 23

Sanal farkındalık alt boyutunu içeren maddeler: 11, 12, 14, 17

KMO ve Bartlett testleri değerleri (KMO = .922, Bartlett = 3099,284, p = .000) dolayısıyla ölçeğin geçerlilik çalışmaları kapsamında faktör analizi yapılması uygun görülmüştür. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin 5 faktöre ayrıldığı,

faktörlerin tüm varyansın %51.72'sini açıkladığı gözlemlenmiştir. Maddelerin faktör yük değerleri .40 ile .61 arasında değişmektedir. Güvenirlilik katsayılarını belirlemek için Guttman Split Half, Cronbach Alpha ve Sperman Brown hesaplanmıştır. Sırasıyla .72, .82 ve .86 olarak bulunmuştur. Böylelikle, güvenirlilik düzeyinin iyi olduğu tespit edilmiştir.

D. İşlem

İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınması ile yürütülen araştırmada öncelikle kullanılan ölçeklere dair onay alınmıştır. Ardından, bir araya getirilen veri toplama araçları sokaktan geçen üniversite öğrencilerine dağıtılmıştır. Uygulama esnasında ilk olarak öğrencilere gönüllüğün esas olduğu belirtilmiştir ve onam formunu yanıtlamaları beklenmiştir. Veri toplama araçlarına içten ve samimi cevapların verilmesinin araştırma sonucu için önemli olduğu vurgulanmıştır.

E. Verilerin Analizi

Bu çalışmanın istatistiksel analizleri, SPSS 27 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, ölçeklerin güvenirlilik düzeyi Cronbach Alfa katsayıları ile değerlendirilmiş ve bu değerlerin 0.60 ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir (Kılıç, 2016). Daha sonra, ölçeklerin normal dağılım sergileyip sergilemediği detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu değerlendirme sırasında, ölçeklerin basıklık ve çarpıklık katsayıları, Hahs-Vaughn ve Lomax'ın (2020) önerdiği -2 ile +2 aralığındaki referans değerlerini karşıladığı gözlenmiştir.

Ölçekler arasındaki korelasyon düzeyi ve yönü, Pearson Korelasyon analizi kullanılarak araştırılmıştır. Ayrıca, ölçek puanlarının flört uygulaması kullanma değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Bağımsız Gruplar t-testi uygulanmıştır. Tüm bu istatistiksel analizler, %95 güven aralığında ve p değeri .05 anlam düzeyi referans alınarak gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1: Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Basıklık ve Çarpıklık Katsayılarının ve Cronbach Alpha Katsayılarının İncelenmesi

	<i>Basıklık</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Cronbach Alpha (α)</i>
Makyavelizm	0.56	-0.39	0.74
Narsisizm	-0.10	0.08	0.70
Psikopati	0.27	0.46	0.69
Tutkulu Aşk	0.45	-0.50	0.72
Oyun Gibi Aşk	-0.33	0.05	0.60
Arkadaşça Aşk	-0.56	-0.03	0.77
Mantıklı Aşk	-0.32	-0.10	0.60
Sahiplenici Aşk	-0.13	-0.31	0.61
Özgeci Aşk	-0.57	-0.02	0.76
Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	0.73	-0.08	0.90
Sanal Yozlaşma	-0.28	0.32	0.79
Sanal Yıpranma	-0.39	0.23	0.80
Sanal Olanak	0.25	-0.09	0.67
Sanal Fırsat	-0.02	-0.04	0.72
Sanal Farkındalık	0.21	-0.37	0.70

IV. BULGULAR

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre karşılaştırılmış, çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

A. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları

Çizelge 2: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan ve Kullanmayan Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

		Flört Uygulaması Kullanan Grup (n=300)		Flört Uygulaması Kullanmayan Grup (n=300)	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Erkek	236	78.7%	91	30.3%
	Kadın	64	21.3%	209	69.7%
İlişki Durumu	İlişkim Hiç Olmadı	21	7.0%	43	14.3%
	İlişkim Şu An Yok	200	66.7%	130	43.3%
	İlişkim Var	79	26.3%	127	42.3%
Cinsel Yönelim	Heteroseksüel (Karşı Cins)	266	88.7%	286	95.3%
	Homoseksüel	7	2.3%	1	0.3%
	Biseksüel	18	6.0%	7	2.3%
	Belirtmek İstemiyorum	7	2.3%	4	1.3%
	Diğer	2	0.7%	2	0.7%
Sosyoekonomik Güç	Düşük	30	10.0%	22	7.3%
	Orta	205	68.3%	232	77.3%
	Yüksek	65	21.7%	46	15.3%
Son 6 ay içinde flört uygulaması kullandınız mı	Evet	300	100.0%	0	0.0%
	Daha Önce Hiç Flört Uygulaması Kullanmadım	0	0.0%	300	100.0%
Uygulamada Geçirilen Zaman	Günde Birkaç Kez	81	27.0%	0	0.0%
	Haftada Birkaç Kez	70	23.3%	0	0.0%
	Haftada 1	37	12.3%	0	0.0%
	Ayda 1	29	9.7%	0	0.0%
	6 Ayda 1	83	27.7%	0	0.0%
	Daha Önce Hiç Flört Uygulaması Kullanmadım	0	0.0%	300	100.0%
	Toplam		300	100.0%	300

Frekans tablosu bulguları incelendiğinde, flört uygulaması kullanan katılımcıların %78.7'si erkek, %21.3'ü kadın, %7.0'ının ilişkisi hiç olmamış, %66.7'sinin şu an ilişkisi yok, %26.3'ünün ilişkisi vardır. Cinsel yönelim dağılımlarına %88.7'si heteroseksüel, %2.3'ü homoseksüel, %6.0'ı biseksüel, %2.3'ü belirtmek istemiyor, %0.7'si diğer cevabını vermiştir. %10.0'ının düşük düzeyde gelire sahip, %68.3'ü orta düzey gelire sahip, %21.7'si yüksek düzey gelire sahiptir. %100.0'ı son altı ay içinde flört uygulamasını kullanmış. %27.0'ı flört uygulamasını günde birkaç kez, %23.3'ü haftada birkaç kez, %12.3'ü haftada bir kez, %9.7'si ayda bir kez, %27.7'si altı ayda bir kez kullanıyor.

Flört uygulaması kullanmayan katılımcıların %30.3'ü erkek, %69.7'si kadın, %14.3'ünün ilişkisi hiç olmamış, %43.3'ünün şu an ilişkisi yok, %42.3'ünün ilişkisi vardır. Cinsel yönelim dağılımlarına %95.3'ü heteroseksüel, %0.3'ü homoseksüel, %2.3'ü biseksüel, %1.3'ü belirtmek istemiyor, %0.7'si diğer cevabını vermiştir. %7.3'ü düşük düzeyde gelire sahip, %77.3'ü orta düzey gelire sahip, %15.3'ü yüksek düzey gelire sahiptir. %100.0'ı daha önce hiç flört uygulaması kullanmamıştır.

Çizelge 3: Katılımcılar Tarafından Kullanılan Flört Uygulamalarının Dağılımları

		n	%
Tinder	Evet	201	67.0
	Hayır	99	33.0
Bumble	Evet	114	38.0
	Hayır	186	62.0
Happn	Evet	102	34.0
	Hayır	198	66.0
Okcupid	Evet	17	5.7
	Hayır	283	94.3
Badoo	Evet	13	4.3
	Hayır	287	95.7
Diğer (Hinge, Inner Circle vb.)	Evet	54	18.0
	Hayır	255	82.0
	Toplam	300	100.0

Yukarıdaki bulgulara göre, katılımcıların %67.0'ı Tinder kullanıyor, %33.0'ı kullanmıyor, %38.0'ı Bumble kullanıyor, %62.0'ı kullanmıyor, %34.0'ı Happn kullanıyor, %66.0'ı kullanmıyor, %5.7'si Okcupid kullanıyor, %94.3'ü kullanmıyor, %4.3'ü Badoo kullanıyor, %95.7'si kullanmıyor, %3.0'ı %18.0'ı diğer uygulamaları kullanıyor, %82.0'ı kullanmıyor.

B. Tanımlayıcı İstatistikler

Çizelge 4: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan ve Kullanmayan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Tanımlayıcı Değerleri

	Flört Uygulaması Kullanan Grup (n=300)				Flört Uygulaması Kullanmayan Grup (n=300)			
	<i>Min</i>	<i>Maks</i>	\bar{X}	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Maks</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Makyavelizm	1	5	3.38	0.72	1	5	3.19	0.69
Narsisizm	2	5	3.32	0.64	1	5	3.21	0.65
Psikopati	1	5	2.71	0.73	1	4	2.46	0.63
Tutkulu Aşk	4	20	13.82	3.29	4	20	14.89	3.24
Oyun Gibi Aşk	4	20	11.11	3.62	4	18	9.09	3.07
Arkadaşça Aşk	4	20	11.86	3.93	4	20	12.61	3.84
Mantıklı Aşk	4	20	11.17	3.48	4	20	11.50	3.30
Sahiplenici Aşk	4	20	12.68	3.38	4	20	12.87	3.37
Özgeci Aşk	4	20	12.31	3.83	4	20	11.64	3.76
Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	26	130	73.31	17.70	26	129	67.28	16.42
Sanal Yozlaşma	7	35	17.28	5.90	7	34	15.73	5.85
Sanal Yıpranma	6	30	15.51	5.73	6	30	14.07	4.99
Sanal Olanak	4	20	12.11	3.52	4	20	11.23	3.39
Sanal Fırsat	5	25	15.37	4.17	5	25	13.15	4.05
Sanal Farkındalık	4	20	13,04	3,70	4	20	13,09	3,58

Bulgular yorumladığında, flört uygulaması kullanan katılımcıların, Makyavelizm puanları ortalaması 3.38 ± 0.72 , Narsisizm puanları ortalaması 3.32 ± 0.64 , Psikopati puanları ortalaması 2.71 ± 0.73 , Tutkulu Aşk puanları ortalaması 13.82 ± 3.29 , Oyun Gibi Aşk puanları ortalaması 11.11 ± 3.62 , Arkadaşça Aşk puanları ortalaması 11.86 ± 3.93 , Mantıklı Aşk puanları ortalaması 11.17 ± 3.48 , Sahiplenici Aşk puanları ortalaması 12.68 ± 3.38 , Özgeci Aşk puanları ortalaması 12.31 ± 3.83 , Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği puanları ortalaması 73.31 ± 17.70 , Sanal Yozlaşma puanları ortalaması 17.28 ± 5.90 , Sanal Yıpranma puanları ortalaması 15.51 ± 5.73 , Sanal Olanak puanları ortalaması 12.11 ± 3.52 , Sanal Fırsat puanları ortalaması 15.37 ± 4.17 , Sanal Farkındalık puanları ortalaması 13.04 ± 3.70 'dir.

Flört uygulaması kullanmayan katılımcıların, Makyavelizm puanları ortalaması 3.19 ± 0.69 , Narsisizm puanları ortalaması 3.21 ± 0.65 , Psikopati puanları ortalaması 2.46 ± 0.63 , Tutkulu Aşk puanları ortalaması 14.89 ± 3.24 , Oyun Gibi Aşk puanları ortalaması 9.09 ± 3.07 , Arkadaşça Aşk puanları ortalaması 12.61 ± 3.84 , Mantıklı Aşk puanları ortalaması 11.50 ± 3.30 , Sahiplenici Aşk puanları ortalaması

12.87±3.37, Özgeci Aşk puanları ortalaması 11.64±3.76, Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği puanları ortalaması 67.28±16.42, Sanal Yozlaşma puanları ortalaması 15.73±5.85, Sanal Yıpranma puanları ortalaması 14.07±4.99, Sanal Olanak puanları ortalaması 11.23±3.39, Sanal Fırsat puanları ortalaması 13.15±4.05, Sanal Farkındalık puanları ortalaması 13.09±3.58'dir.

C. Karşılaştırma Analizi

Bu bölümde, Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği puanları, flört uygulaması kullanan ve kullanmayan grup arasında karşılaştırılmıştır. Bu analizde Bağımsız Örneklem t-testi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar ilgili tablolarda yer almaktadır.

Çizelge 5: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanma Durumuna Göre Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Evet(n=300)		Hayır(n=300)		t	df	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Makyavelizm	3.38	0.72	3.19	0.69	3.19	598	0.002**
Narsisizm	3.32	0.64	3.21	0.65	2.16	598	0.031*
Psikopati	2.71	0.73	2.46	0.63	4.43	586.347	<.001***
Tutkulu Aşk	13.82	3.29	14.89	3.24	-4.03	598	<.001***
Oyun Gibi Aşk	11.11	3.62	9.09	3.07	7.37	598	<.001***
Arkadaşça Aşk	11.86	3.93	12.61	3.84	-2.36	598	0.018*
Mantıklı Aşk	11.17	3.48	11.50	3.30	-1.20	598	0.229
Sahiplenici Aşk	12.68	3.38	12.87	3.37	-0.68	598	0.498
Özgeci Aşk	12.31	3.83	11.64	3.76	2.17	598	0.030*
Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	73.31	17.70	67.28	16.42	4.33	598	<.001***
Sanal Yozlaşma	17.28	5.90	15.73	5.85	3.22	598	0.001*
Sanal Yıpranma	15.51	5.73	14.07	4.99	3.28	586.897	0.001*
Sanal Olanak	12.11	3.52	11.23	3.39	3.12	598	0.002*
Sanal Fırsat	15.37	4.17	13.15	4.05	6.63	598	<.001***
Sanal Farkındalık	13.04	3.70	13.09	3.58	-0.17	598	0.866

***p<.001, **p<.01, *p<.05 Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları ele alındığında, Mantıklı Aşk, Sahiplenici Aşk, Sanal Farkındalık flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olmadığı gözlemlenmiştir ($p>.05$).

Makyavelizm alt ölçeğinden ($t(598)=3.19, p<.05$), Narsisizm alt ölçeğinden ($t(598)=2.16, p<.05$), Psikopati alt ölçeğinden ($t(598)=4.43, p<.05$) flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar ele alındığında, flört uygulaması kullananların puanları kullanmayanlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Tutkulu Aşk alt ölçeğinden ($t(598)=-4.03, p<.05$) flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar ele alındığında, flört uygulaması kullanmayanların puanları kullananlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Oyun Gibi Aşk alt ölçeğinden ($t(598)=7.37, p<.05$) flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar ele alındığında, flört uygulaması kullananların puanları kullanmayanlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Arkadaşça Aşk alt ölçeğinden ($t(598)=-2.36, p<.05$) flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar ele alındığında, flört uygulaması kullanmayanların puanları kullananlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Özgeci Aşk alt ölçeğinden ($t(598)=2.17, p<.05$), Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeğinden ($t(598)=4.33, p<.05$), Sanal Yozlaşma alt ölçeğinden ($t(598)=3.22, p<.05$), Sanal Yıpranma alt ölçeğinden ($t(598)=3.28, p<.05$), Sanal Olanak alt ölçeğinden ($t(598)=3.12, p<.05$), Sanal Fırsat alt ölçeğinden ($t(598)=6.63, p<.05$) flört uygulaması kullanma durumuna göre ele alındığında, gruplar arası fark olduğu gözlemlenmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar ele alındığında, flört uygulaması kullananların puanları kullanmayanlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Çizelge 6: Flört Uygulaması Kullanan Katılımcıların Cinsiyete Göre Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Erkek(n=236)		Kadın(n=64)		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
	\bar{X}	<i>SS</i>	\bar{X}	<i>SS</i>			
Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	73.47	17.45	72.75	18.74	0.29	298	0.775
Sanal Yozlaşma	17.32	5.92	17.14	5.84	0.21	298	0.832
Sanal Yıpranma	15.54	5.71	15.41	5.85	0.16	298	0.871
Sanal Olanak	12.15	3.54	11.97	3.45	0.36	298	0.718
Sanal Fırsat	15.36	4.20	15.44	4.07	-0.14	298	0.890
Sanal Farkındalık	13.11	3.61	12.80	4.01	0.59	298	0.554

****p*<.001, ***p*<.01, **p*<.05 Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Verilen bulgulara ait sonuçlar incelendiğinde, Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği, Sanal Yozlaşma, Sanal Yıpranma, Sanal Olanak, Sanal Fırsat, Sanal Farkındalık alt boyutundan aldıkları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir (*p*>.05).

Çizelge 7: Flört Uygulaması Kullamayan Katılımcıların Cinsiyete Göre Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Erkek(n=91)		Kadın(n=209)		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
	\bar{X}	<i>SS</i>	\bar{X}	<i>SS</i>			
Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	69.24	15.79	66.42	16.64	1.37	298	0.172
Sanal Yozlaşma	16.12	5.94	15.56	5.82	0.76	298	0.450
Sanal Yıpranma	14.08	4.80	14.07	5.08	0.01	298	0.993
Sanal Olanak	11.36	3.43	11.17	3.38	0.45	298	0.656
Sanal Fırsat	14.15	4.13	12.71	3.94	2.87	298	0.004**
Sanal Farkındalık	13.53	3.29	12.90	3.69	1.40	298	0.163

****p*<.001, ***p*<.01, **p*<.05 Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Verilen bulgulara ait sonuçlar incelendiğinde, Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği, Sanal Yozlaşma, Sanal Yıpranma, Sanal Olanak, Sanal Farkındalık alt boyutundan

aldıkları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir ($p>.05$).

Sanal Fırsat alt ölçeğinden ($t(298)=2.87, p<.05$) aldıkları puanlar cinsiyete göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Ölçeklerden alınan ortalama puanlar değerlendirildiğinde erkeklerin puanları kadınlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

D. Korelasyon Analizi

Bu kısımda, ölçekler arasındaki ilişkinin gücü ve yönü, Pearson Korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar aşağıda yer alan tablolarda gösterilmiştir.

Çizelge 8: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1-Makyavelizm	1														
2-Narsisizm	.40**	1													
3-Psikopati	.48**	.47**	1												
4-Tutkulu Aşk	.18**	.16**	.14*	1											
5-Oyun Gibi Aşk	.24**	.28**	.37**	.07	1										
6-Arkadaşça Aşk	.17**	.02	.13*	.41**	.11	1									
7-Mantıklı Aşk	.16**	.20**	.12*	.14*	.32**	.16**	1								
8-Sahiplenici Aşk	.16**	.09	.21**	.24**	.12*	.16**	.29**	1							
9-Özgeci Aşk	.11	-.03	.16**	.40**	-.01	.19**	.20**	.44**	1						
10-Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	.10	-.02	.07	.02	-.01	.11	.11	.20**	.17**	1					
11-Sanal Yozlaşma	-.01	-.09	.05	-.07	.09	.07	.11	.17**	.02	.81**	1				
12-Sanal Yıpranma	.11	.02	.18**	-.06	.12*	.11	.15*	.18**	.14*	.82**	.71**	1			
13-Sanal Olanak	.13*	.02	.06	.08	-.07	.11	.06	.10	.16**	.71**	.37**	.40**	1		
14-Sanal Fırsat	.10	.04	.01	.06	-.07	.08	.06	.17**	.16**	.78**	.48**	.45**	.58**	1	
15-Sanal Farkındalık	.09	-.04	-.07	.15*	-.21**	.06	.00	.11	.21**	.67**	.29**	.35**	.59**	.58**	1

** $p<.01$, * $p<.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları ele alındığında, Tutkulu Aşk ile Makyavelizm ($r=.18, p<0.01$), Oyun Gibi Aşk ile Makyavelizm ($r=.24, p<0.01$), Arkadaşça Aşk ile Makyavelizm ($r=.17, p<0.01$), Mantıklı Aşk ile Makyavelizm ($r=.16, p<0.01$), Sahiplenici Aşk ile Makyavelizm ($r=.16, p<0.01$), Sanal Olanak ile Makyavelizm ($r=.13, p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Tutkulu Aşk ile Narsisizm ($r=.16, p<0.01$), Oyun Gibi Aşk ile Narsisizm ($r=.28, p<0.01$), Mantıklı Aşk ile Narsisizm ($r=.20, p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Tutkulu Aşk ile Psikopati ($r=.14, p<0.05$), Oyun Gibi Aşk ile Psikopati ($r=.37, p<0.01$), Arkadaşça Aşk ile Psikopati ($r=.13, p<0.05$), Mantıklı Aşk ile Psikopati ($r=.12, p<0.05$), Sahiplenici Aşk ile Psikopati ($r=.21, p<0.01$), Özgeci Aşk ile Psikopati ($r=.16, p<0.01$), Sanal Yıpranma ile Psikopati ($r=.18, p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Sanal Farkındalık ile Tutkulu Aşk ($r=.15, p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

Sanal Yıpranma ile Oyun Gibi Aşk ($r=.12, p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon, Sanal Farkındalık ile Oyun Gibi Aşk ($r=-.21, p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyon saptanmıştır.

Sanal Yıpranma ile Mantıklı Aşk ($r=.15, p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği ile Sahiplenici Aşk ($r=.20, p<0.01$), Sanal Yozlaşma ile Sahiplenici Aşk ($r=.17, p<0.01$), Sanal Yıpranma ile Sahiplenici Aşk ($r=.18, p<0.01$), Sanal Fırsat ile Sahiplenici Aşk ($r=.17, p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği ile Özgeci Aşk ($r=.17, p<0.01$), Sanal Yıpranma ile Özgeci Aşk ($r=.14, p<0.05$), Sanal Olanak ile Özgeci Aşk ($r=.16, p<0.01$), Sanal Fırsat ile Özgeci Aşk ($r=.16, p<0.01$), Sanal Farkındalık ile Özgeci Aşk ($r=.21, p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Çizelge 9: Çevrimiçi Flört Uygulaması Kullanmayan Katılımcıların Karanlık Üçlü Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1-Makyavelizm	1														
2-Narsisizm	.36**	1													
3-Psikopati	.51**	.35**	1												
4-Tutkulu Aşk	.16**	.16**	.07	1											
5-Oyun Gibi Aşk	.16**	.12*	.23**	-.22**	1										
6-Arkadaşça Aşk	.16**	.01	.13*	.36**	-.16**	1									
7-Mantıklı Aşk	.21**	.03	.10	.10	.21**	.14*	1								
8-Sahiplenici Aşk	.28**	.14*	.32**	.22**	.16**	.15**	.19**	1							
9-Özgeci Aşk	.13*	.05	.12*	.27**	.01	.21**	.09	.44**	1						
10-Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği	.15*	.01	.03	-.15**	-.01	-.01	-.03	.05	.08	1					
11-Sanal Yozlaşma	.01	-.10	-.02	-.28**	-.02	-.03	-.05	.01	.05	.79**	1				
12-Sanal Yıpranma	.13*	.00	.06	-.10	.06	.00	.01	.17**	.08	.84**	.69**	1			
13-Sanal Olanak	.15*	.08	.06	-.08	.00	-.08	.01	-.02	.05	.72**	.36**	.43**	1		
14-Sanal Fırsat	.16**	.06	.05	-.08	.01	.01	-.05	-.02	.10	.76**	.47**	.50**	.55**	1	
15-Sanal Farkındalık	.16**	.07	.00	.07	-.09	.09	-.02	.01	.02	.59**	.14*	.37**	.54**	.38**	1

**p<0.01, *p<0.05 Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları ele alındığında, Tutkulu Aşk ile Makyavelizm ($r=.16$, $p<0.01$), Oyun Gibi Aşk ile Makyavelizm ($r=.16$, $p<0.01$), Arkadaşça Aşk ile Makyavelizm ($r=.16$, $p<0.01$), Mantıklı Aşk ile Makyavelizm ($r=.21$, $p<0.01$), Sahiplenici Aşk ile Makyavelizm ($r=.28$, $p<0.01$), Özgeci Aşk ile Makyavelizm ($r=.13$, $p<0.05$), Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği ile Makyavelizm ($r=.15$, $p<0.05$), Sanal Yıpranma ile Makyavelizm ($r=.13$, $p<0.05$), Sanal Olanak ile Makyavelizm ($r=.15$, $p<0.05$), Sanal Fırsat ile Makyavelizm ($r=.16$, $p<0.01$), Sanal Farkındalık ile Makyavelizm ($r=.16$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Tutkulu Aşk ile Narsisizm ($r=.16$, $p<0.01$), Oyun Gibi Aşk ile Narsisizm ($r=.12$, $p<0.05$), Sahiplenici Aşk ile Narsisizm ($r=.14$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Oyun Gibi Aşk ile Psikopati ($r=.23$, $p<0.01$), Arkadaşça Aşk ile Psikopati ($r=.13$, $p<0.05$), Sahiplenici Aşk ile Psikopati ($r=.32$, $p<0.01$), Özgeci Aşk ile Psikopati ($r=.12$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği ile Tutkulu Aşk ($r=-.15$, $p<0.01$), Sanal Yozlaşma ile Tutkulu Aşk ($r=-.28$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Sanal Yıpranma ile Sahiplenici Aşk ($r=.17$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

V. TARTIŞMA

Bu araştırmada ilk olarak, üniversite öğrencilerinin çevrimiçi flört uygulaması kullanım durumuna göre karanlık üçlü kişilik özellikleri, aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirtilmesi amaçlanmıştır. Daha sonra, çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerini ayırarak karanlık üçlü kişilik özellikleri ile aşk biçimleri ve sanal dünya risk algıları düzeyleri arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmada kullanılan karanlık üçlü ölçeğinin alt boyutları; narsisizm, psikopati ve makyavelizmdir. Aşka ilişkin tutumlar ölçeğinin alt boyutları; tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, sahiplenici aşk, mantıklı aşk ve özgeci aşktır. Sanal dünya risk algısının alt boyutları ise sanal yozlaşma, sanal yıpranma, sanal fırsat, sanal farkındalık ve sanal olanaktır.

Karşılaştırma analizine dair yorumlamalar şu şekildedir;

Karanlık üçlü ölçeğinden elde edilen veri analizi sonuçları çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati alt boyut ortalamalarında anlamlı farklılıklar saptamıştır. Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati puanları flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu nedenle, çevrimiçi flört uygulaması kullananların kullanmayanlara göre daha fazla makyavelizm, narsisizm ve psikopati özellikleri gösterdiği çıkarımı yapılabilir.

Narsisizmi tanımlayan aşırı hayranlık arayışı, dikkat çekme isteği ve takdir edilme arzusu (Aslan vd., 2016; Toplu-Yaşlıoğlu ve Atılğan, 2018) günümüzde çevrimiçi flört uygulamaları aracılığı ile kolaylıkla karşılandığı görülmektedir. Sumter et al., (2017)'a göre kişinin dış görünümü hakkında olumlu geri dönüşler alması flört uygulaması kullanımında etkindir. Hatta, birçok araştırmada da Tinder kullanımının en büyük motivasyonlarından birisinin egoyu artırmak olduğu tespit edilmiştir

(Timmermans ve DeCaluwé, 2017; Nair ve Padmakumar, 2020). Alan yazında psikopati yüzeysel kişilerarası ilişkilerle açıklanmaktadır (Özsoy ve Ardıç, 2017) ve flört uygulamalarının sonsuz seçenek sunuşu (Yayla ve İşözen, 2022) sadece cinsellik gibi yüzeysel ilişkilere olanak sağladığı açıktır. Aynı zamanda flört uygulamasında karşılaşılan fiziksel ve cinsel istismar riski psikopatinin içerisinde bulunan antisosyal davranış sergileme ile örtüşmektedir. Bireylerin diğerlerini dolandırmak için doğru olmayan bilgiler sunması ve sahte profil oluşturması flört uygulaması kullanımında karşılaşılan diğer bir risktir. ‘‘Amaca giden her yol mübahtır’’ anlayışı ve dolandırıcılık makyavelizm ile ilişkilendirilmektedir (Utami et al., 2019; Sür, 2021). Bu nedenle, çevrimiçi flört uygulaması kullanan bireylerin kullanmayanlara kıyasla daha fazla makyavelizm, narsisizm ve psikopati özellikleri göstermesi beklenen bir sonuçtur.

Uluslararası yaygınlıkta görülen bir çalışma alanı olmasına rağmen çevrimiçi flört uygulaması kullanımı ve karanlık üçlü üzerine ülkemizde yeterli sayıda araştırmaya rastlanamamıştır. Yürütülen araştırmalar ise genel olarak en çok bilinen çevrimiçi flört uygulaması Tinder olması sebebiyle Tinder kullanan ve kullanmayan örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir. Nadiren diğer flört uygulamaları üzerine kurulu araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırma ise herhangi bir çevrimiçi flört uygulaması ile sınırlandırılmamıştır.

Türkçe alan yazında yetişkin örnekleme üzerine kurulan çalışmalar bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Sevi (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada karanlık üçlü kişilik özelliklerinin Tinder kullanımı ile ilişkisine bakılmış ve Tinder kullanıcılarının, kullanmayanlara oranla daha yüksek karanlık üçlü özelliklere sahip olduğu saptanmıştır. Diğer bir araştırmada, çevrimiçi flört hizmetini kullananlar ve kullanmayanların karanlık üçlü özellikleri arasındaki fark incelenmiş, aktif kullanıcıların kullanmayanlara göre makyavelizm ve psikopati alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu, narsisizm alt tip puanlarının ise herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Temelli, 2020). Karanlık üçlüye yönelik ulusal sınırları aşan çeşitli araştırmalar da bulguları destekler niteliktedir. Boudreau (2018) yürüttüğü araştırmada çevrimiçi tanışma platformlarını kullananların istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek karanlık üçlü özelliklere sahip olduğu sonucuna varıldı. Bekar olmayan Tinder kullanıcılarının değerlendirildiği araştırmada bireylerin psikopati ve

makyavelizm puanlarının yüksek olduğu tespit edildi (Timmermans et al., 2018). Tinder kullanım motivasyonlarına bakan diğer bir araştırmada ise makyavelizm eğilimi yüksek kişilerin uygulamayı birçok faydacı sebep dolayısıyla kullandığı, yüksek psikopati düzeyi olan bireylerin ise temel kullanım amacının gündelik cinsellik olduğu sonucuna ulaşıldı (Lyons et al., 2020).

Aşka ilişkin tutumlar ölçeğinden elde edilen veri analizi sonuçları çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk alt boyut ortalamalarında anlamlı farklılıklar saptamıştır. Mantıklı aşk ve sahiplenici aşk alt boyut ortalamalarında ise çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencileri arasında fark olmadığı bulgulanmıştır.

Mevcut araştırmada katılımcılar 18-26 yaş arası üniversite öğrencileri ile kısıtlanmaktadır. Belirtilen yaş aralığında zihinsel değişimlerin devam ettiği bilinmektedir (Çelik vd., 2008). Mantıklı aşk biçiminde bireyler gerçekçi düşünürler (Durdiaková, 2017). Yani mantıklı aşk biçimine sahip olmak için belirli bir düzeyde zihinsel becerinin kazanılması gerekmektedir. Bu durum, çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencileri arasında mantıklı aşk alt boyutunda fark elde edilememesine sebep olmuş olabilir.

Sahiplenici aşk biçimi kıskançlık, kaygı, kaybetme korkusu ile tanımlanır (Sarkın-Şahin ve Parlak, 2020). Bu aşk biçiminde kişi ilişkiyi sonlandırmaya yönelik adım atamaz (Türk ve Demirli-Yıldız, 2017). Alan yazında üniversite öğrencileri arasında hangi aşk biçiminin daha fazla görüldüğüne yönelik araştırma bulunamamıştır. Ancak, bağlanma stilleri ve aşk biçimleri arasındaki korelasyona bakılan bir çalışmada saplantılı bağlanma ve sahiplenici aşk arasında pozitif yönlü ilişki bulgulanmıştır (Karahasanoğlu, 2016). Yani, ilişkinin bitmesine yönelik yoğun kaygı, kaybetme korkusu gibi benzer özellikler saplantılı bağlanmada da görülmektedir. Batıgün ve Büyükşahin (2008) tarafından yürütülen araştırmada ise üniversite öğrencilerinin saplantılı bağlanma puanının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinde sahiplenici aşk biçiminin daha fazla olabileceği çıkarımı yapılabilir. Bu durum, flört uygulaması kullanım durumuna göre sahiplenici aşk alt boyutunda fark elde edilememesinin nedenini açıklayabilir.

Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin özgeci aşk ve oyun gibi aşk puanları flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu nedenle, çevrimiçi flört uygulaması kullananların kullanmayanlara göre daha fazla özgeci aşk ve oyun gibi aşk biçimini gösterdiği çıkarımı yapılabilir.

Özgeci aşk biçiminde bireyler yoğun duygular ile kendilerini ilişkiye adanlar, verici, sabırlı ve özverili davranırlar (Üney ve Güneri-Yöyen, 2020). Partnerini kusurlarına rağmen severek onun iyiliğini kendi iyiliğinden daha fazla düşünürler (Atak ve Taştan, 2012). Ülkemizde özellikle Tinder gibi flört uygulamaları ise duygusal ilişkiden ziyade takılma diğer deyişle seks uygulaması olarak tanımlanmaktadır (Cöbek, 2023). Dolayısıyla, uygulamada duygular olmaksızın sadece cinsellik motivasyonu olan katılımcı sayısının yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, mevcut araştırmada beklenti çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin özgeci aşk puanları flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha düşük olmasına yöneliktir. Fakat elde edilen bulgular şaşırtıcı bir şekilde aksini göstermektedir.

Literatürde aşka ilişkin tutumlar ölçeği kullanılarak aşk biçimleri ve cinsiyet üzerine gerçekleşen araştırmalar aşk biçimlerinin cinsiyete göre farklılaştığını saptamaktadır (Hensley, 1996; Worobey, 2001; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004; Regan, 2016; Üney ve Güneri Yöyen, 2020). Cinsiyet ve özgeci aşk biçimi arasındaki korelasyona bakılan bir ampirik araştırmada, erkeklerin kadınlardan daha yüksek puan aldığı görülmüştür (Regan, 2016). Benzer şekilde, Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından yürütülen çalışmada erkekler kadınlara oranla daha fazla özgeci aşk biçimi ile ilişkilendirilmiş, diğer aşk biçimleri ile erkeklerle kadınlar arasında fark saptanamamıştır. Buna göre, erkeklerin kadınlara kıyasla daha fazla partnerlerine karşı koşulsuz ve özverili bir yönelim benimsedikleri görülmektedir. Lin ve Huddleston-Casas (2005) bunun nedenini toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal normların ilişki esnasında erkeklerin geçimi sağlayan ve koruyucu olması gerektirdiği ideolojisini yansıtması ile açıklamaktadır. Dolayısıyla, mevcut araştırmaya katılan çevrimiçi flört uygulaması kullanıcılarının erkek ağırlıklı olması diğer bir deyişle cinsiyetler arası eşitlik olmaması özgeci aşk puanlarını etkilemiş olabilir.

Flört uygulamaları kısa süreli ilişkinin yanı sıra birden fazla kişiyle görüşme imkânı da sağlamaktadır. İlişki süresi ve ilişki sayısı ile aşk stilleri arasındaki korelasyonun incelendiği bir araştırmada, ilişki sayısı arttıkça oyun gibi aşk puanlarının yükseldiği, ilişki süresi uzadıkça oyun gibi aşk puanlarının düştüğü saptanmıştır (Ercan, 2016). Benzer şekilde, diğer bir araştırma da aşkı oyun gibi gören bireylerin ise sık sık partner değiştirerek kısa süreli ilişkiler sürdürdüğü bulgulanmıştır (Richardson et al., 1988). Bu nedenle çevrimiçi flört uygulaması kullanan bireylerin kullanmayanlara kıyasla daha fazla oyun gibi aşk biçimini göstermesi beklenen bir sonuçtur.

Araştırma bulguları çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk ve tutkulu aşk puanlarının flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğunu saptamaktadır. Buna nedenle çevrimiçi flört uygulaması kullananların kullananlara göre daha fazla arkadaşça aşk ve tutkulu aşk biçimini gösterdiği çıkarımı yapılabilir.

Zamanla gelişen arkadaşça aşk biçiminde kişiler idealleştirdikleri fiziksel bir tip tanımlayamazlar (Kaya ve Karahasanoğlu, 2019). Cinsellikten çok uyuma önem verirler. Ancak flört uygulamaları fiziksel çekiciliği ön plana çıkarmaktadır. İlk etkileşim karşı tarafın dış görünümünü beğenme yolu ile gerçekleşir. Hatta, flört uygulaması kullanıcılarının kendisi ile uyumlu eş bulmaktan ziyade dış görünüşe önem verdikleri bilinmektedir (Yayla ve İşözen, 2022). Ayrıca, flört uygulamalarında kısa süreli cinsellik önemli ölçüde daha fazla motivasyon göstermektedir (Sevi, 2019).

Türk ve Demirli-Yıldız (2017)'a göre tutkulu aşk biçiminin temelini oluşturan iki unsur; güvenli bağlanma, ilişkinin tutarlı oluşudur. Araştırmalara göre genellikle sadık aşıklardır ve tek eşliliğe teşvik ederler (Levine et al., 2006). Flört uygulaması sayesinde romantik ilişki yaşayan bireyler ise Yayla ve İşözen (2022)'e göre başka ilişki arayışına devam ettikleri görülmüştür. Diğer bir araştırmada ise kaygılı bağlananların Tinder kullanıcısı olması, kullanmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Jonason ve Bulyk, 2019). Bu nedenle, çevrimiçi flört uygulaması kullanan bireylerin kullananlara kıyasla daha fazla arkadaşça aşk ve tutkulu aşk biçimini göstermesi beklenen bir sonuçtur.

Sanal dünya risk algısı ölçeğinden elde edilen veri analizi sonuçları çevrimiçi flört uygulaması kullanan ve kullanmayan üniversite öğrencilerinin sanal dünyaya yönelik risk algılarında anlamlı farklılıklar saptamıştır. Çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin sanal dünya risk algısı puanları çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan üniversite öğrencilerinden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, çevrimiçi flört uygulaması kullanan üniversite öğrencilerinin sanal yozlaşma, sanal yıpranma, sanal olanak ve sanal fırsat alt boyutlarından aldığı puanlar kullanmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum çevrimiçi flört uygulaması kullanan bireylerin kullanmayanlara kıyasla sanal ortamlarda görülen tehlike, tehdit, fırsat ya da avantajların daha fazla farkında olduğunu göstermektedir. Çevrimiçi flört uygulaması kullanan bireyler bu platformlarda farklı insanlarla tanışarak bu insanların çeşitli davranışlarını deneyimlemektedir. Deneyimleri neticesinde sanal dünya risk algılarının artmış olabileceği beklenen bir sonuçtur.

Alan yazında sanal dünya risk algısına yönelik yapılan çalışmalar mevcut bulguları destekler niteliktedir. Aslanyürek (2016) tarafından yürütülen araştırmada sonuçlar farkındalığın yüksek olduğunu, ancak karşılaşılan ihlallere rağmen internet ve sosyal medya kullanımından vazgeçme eğiliminin düşük olduğunu göstermektedir. Diğer bir araştırmada günde 5 saatten fazla internette bağlı kalan kişilerin sanal risk algılarının yüksek olduğu saptanmıştır (Arslankara, 2017).

Korelasyon analizine dair yorumlamalar şu şekildedir;

Makyavelizm, narsisizm, psikopati ile birçok aşk biçimi arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar elde edilmiştir.

Çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcıların oyun gibi aşk ile makyavelizm, mantıklı aşk ile makyavelizm, sahiplenici aşk ile makyavelizm, çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan katılımcılarda ise benzer şekilde oyun gibi aşk ile makyavelizm, mantıklı aşk ile makyavelizm, sahiplenici aşk ile makyavelizm değişkenleri arasında düşük düzey pozitif yönlü ilişki saptanmıştır.

Çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcıların tutkulu aşk ile narsisizm, oyun gibi aşk ile narsisizm, çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan katılımcıların ise

benzer şekilde tutkulu aşk ile narsisizm, oyun gibi aşk ile narsisizm değişkenleri arasında düşük düzey pozitif yönlü ilişki elde edilmiştir.

Çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcıların oyun gibi aşk ile psikopati, sahiplenici aşk ile psikopati, çevrimiçi flört uygulaması kullanmayanlarda ise benzer şekilde oyun gibi aşk ile psikopati, sahiplenici aşk ile psikopati değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

İki ayrı çalışma grubu ile gerçekleştirilen korelasyon analizinde benzer neticeler göstermesi beklenen bir sonuçtur. Ancak, çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcılarda oyun gibi aşk ile psikopati değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon saptanırken çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan katılımcılarda düşük düzey pozitif korelasyon saptanması dikkate değerdir. Buna göre, çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcıların oluşturduğu çalışma grubunda oyun gibi aşk ile psikopati değişkenleri arasındaki ilişkinin gücü diğer gruba göre daha yüksek olduğu çıkarımı yapılabilir.

Oyun gibi aşk birden fazla partner isteği ve kısa vadeli cinsel ilişki arayışı ile tanımlanmaktadır. Bu aşk biçiminde kişiler duygusal mesafeyi korumak isterler. Brewer (2015)' e göre makyavelizm cinsel aldatmanın ve sadakatsizliğin önemli bir yordayıcısıdır. Makyavelizm eğilimi yüksek bireyler flört ilişkilerinde yakınlık göstermemelerine rağmen kısa süreli ilişkilerde büyüleyici ve çekici görünürler (Wilson et al., 1998; Dussault et al., 2013). Narsisizm anlamlı bir ilişki beklentisinin olmayışı ve diğerlerini kötüye kullanma hali ile karakterize edilmektedir (Kernberg, 2012: 197-296; Lee ve Ashton, 2005). Psikopati ise duygusuz, sıradan ve dağınık bir cinsel yaşamı kapsamaktadır (Lynam et al., 2018: 259–280). Koladich ve Atkinson (2016) tarafından yürütülen çalışmada makyavelizm ve psikopati tek gecelik ilişki tercihi ile pozitif, ciddi romantik ilişki tercihi ile negatif olarak ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla makyavelizm, narsisizm ve psikopatinin belirtilen özellikleri oyun gibi aşkın gereksinimlerini tatmin edici bir şekilde karşılayabilir.

Mantıklı aşıklar sosyal sınıf, ırk, etnik köken, dini inanç, gelir ve eğitim seviyesi gibi uyum sağlayabilecekleri ortak alanları göz önünde bulundurarak kendilerine partner seçerler (Kaya ve Karahasanoğlu, 2019). Benzer şekilde,

makyavelistler ilişkilerde duygusal açıdan nötr ve rasyonel kararlar alma eğilimindedirler (Geis, 1978: 305–363; Szijarto ve Bereczkei, 2015).

Sahiplenici aşk, duygularını tutkulu aşk kadar yoğun yaşarken aynı zamanda oyun gibi aşk biçiminin kaçınma eğilimleri ve manipülatif oluşu arasında kalmaktadır (Lee, 1977). Güvensizliğin olduğu saplantılı bir aşk türü olarak da tanımlanmaktadır (Dünger-Mutlu ve Can, 2021). Buna göre, sahiplenici aşk, makyavelizmin diğerlerine güvensizlik (Dahling et al.,2009) ve psikopatinin manipülatif olma (Temelli vd., 2021) özellikleri ile ortak noktada kesişmektedir.

Narsistik birey ilişkinin başlangıcında partnerini yücelterek, yoğun ilgi ve şefkat gösterir. Aslında karşı tarafı idealleştirir, yarattığı sahte imaja inanarak kendisini önemli konumda gördüğü bu ilişkiye bağlanır (Akiş ve Öztürk, 2021). Partnerinin de kendisine bağlandığı noktada aşağılayıcı bir tavırla onu değersizleştirmeye başlar. Tutkulu aşk biçiminde ise fiziksel çekim önemlidir (Atak ve Taştan, 2012). Bireyler ilk bakışta aşka inanırlar (Dünger-Mutlu ve Can, 2021). Yoğun bir şekilde âşık olma arzuları vardır. Yakınlık duygusunun hızlıca olması beklenir (Türk ve Demirli-Yıldız, 2017). Dolayısıyla, hissedilen cinsel ya da duygusal yakınlık aniden de bitebilir. Diğer bir deyişle, Avinash et al., (2015)'a göre tutkulu aşk çabuk alevlenir, çabuk söner. Narsisizmin yüceltme ve değersizleştirme evreleri tutkulu aşkın hızlıca âşık olma ve aniden bitirme özellikleri ile örtüşmektedir.

Alan yazına bakıldığında, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve aşk biçimleri arasındaki ilişkilerin değerlendirildiği çalışmalar mevcuttur. Bolelli (2019) tarafından yürütülen çalışmada karanlık üçlü kişilik özelliklerinin mantıklı aşk ve oyun gibi aşk biçimleri üzerinde etkili olduğu belirlendi, özellikle makyavelizmin oyun gibi aşk biçimi üzerinde etkisinin yüksek olduğu saptandı. Üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen araştırmada narsisizm ve makyavelizm kişilik özellikleri ile mantıklı aşk ve oyun aşk biçimi arasında pozitif yönde korelasyon bulguları (Sadeghzadeh et al., 2020). Benzer şekilde, Jonason ve Kavanagh (2010) araştırmalarının sonucunda karanlık üçlüde yüksek puan alan bireylerin oyun gibi ve mantıklı aşk biçimine sahip olduğu çıkarımını yapmışlardır. Uysal (2016) tarafından yürütülen diğer çalışmada makyavelist ve psikopat kişilerin daha çok oyun gibi aşk biçimini, narsistlerin ise tutkulu ve oyun gibi aşk biçimini tercih ettiği hipotezleri desteklenmiştir.

Alan yazında sanal dünya risk algısı ve karanlık üçlü kişilik özelliklerine yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır.

Withers et al., (2017)'a göre günümüzde saldırganlık, nefret söylemleri, cinsel içerikli mesajlar gibi bilinen siber zorbalık türleri sosyal ağ sitelerinin kullanımı ile yaygın hale gelmektedir. Araştırmalarda ise saldırganlık, nefret ve cinsellik içeren siber zorbalık türleri narsisizm, makyavelizm ve psikopati bileşenlerinden oluşan karanlık üçlü kişilik özellikleri ile ilişkilendirilmiştir (Goodboy ve Martin; 2015; Safaria et al., 2020; Panatik, 2022). Aynı zamanda sanal dünyada sahte bilgi verme, hırsızlık gibi diğer riskler göz önüne çıkmıştır. Literatürde de makyavelizm ile dolandırıcılık (Utami et al., 2019) psikopati ile yasa dışı davranışlar arasında (Stevens et al., 2012) ilişki saptandığı çalışmalar yer almaktadır.

Sanal ortamlardaki avantaj, olanak, risk ve tehlikelerin farkında olmak sanal dünya risk algısı kavramını açıklamaktadır. Karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip olan bireyler ise amaçları doğrultusunda hareket etmektedirler. Karanlık üçlüde amaca ulaşabilmek için diğerlerini kullanma, sömürme, manipülatif olma özellikleri bulunmaktadır (Lee ve Ashton, 2005; Talak, 2022). Bu durumda sanal ortamlardaki belirtilen risklerin üç karanlık özelliği yüksek olan bireylerde kavranabildiği ve lehine kullanılabileceği düşünülmektedir. Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve sanal dünya risk alguları arasında pozitif yönlü ilişki saptanması beklenmektedir.

Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve sanal dünya risk algularına yönelik korelasyon analizi sonuçlarına bakıldığında, çevrimiçi flört uygulaması kullanmayan katılımcılarda sanal dünya risk algısı ölçeği ile narsisizm ve psikopati değişkenleri arasında ilişki bulunamamıştır. Sanal dünya risk algısı ölçeği ile makyavelizm değişkenleri arasındaki düşük düzey pozitif yönlü ilişki elde edilmiştir. Çevrimiçi flört uygulaması kullanan katılımcılarda ise sanal dünya risk algısı ölçeği ile makyavelizm, narsisizm ve psikopati değişkenleri arasında ilişki bulunamamıştır. Ancak, sanal dünya risk algısı ölçeğinin alt boyutlarında bulunan sanal olanak ile makyavelizm, sanal yıpranma ile psikopati değişkenleri arasında düşük düzey pozitif yönlü ilişki saptanması dikkate değerdir. Beklenmeyen sonuçların elde edilmesinde, psikopati düzeyi yüksek olan kişilerde görülen kaygı seviyesinin düşüklüğü (Hare, 1999) ve narsisizm düzeyi yüksek olan kişilerin benmerkezci olarak diğer riskleri göz önünde bulundurmamaları neden olmuş olabilir. Ek olarak, sanal dünya risk algısı ölçeğinin

sanal ortamlarda algılanan tüm avantaj, olanak, risk ve tehlikeleri kapsayamaması sonuçlara etken olarak değerlendirilebilir.

VI. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma çevrimiçi flört uygulamaları, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve sanal dünya risk algısı hakkında gerçekleştirilebilecek son araştırma niteliği taşımamaktadır. Farklı bireyler üzerinde mevcut araştırma modelini uygulayarak bu çalışmanın sağlamlasının alınması, yaş, cinsel yönelim, medeni ve eğitim durumu gibi çeşitli demografik bilgiler ile çalışmanın genişletilmesi ya da cinsiyet faktörünün göz önünde bulundurulması, benzer veya farklı değişkenler ile yeni araştırmaların yürütülmesinin yararlı olabileceği düşünülmektedir.

VII. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- BODEMER, N., & GAISSMAIER, W. (2015). **Risk perception**. C. Hyunyi, R. Torsten, & K. McComas (Der.). The Sage handbook of risk communication içinde. Los Angeles, California: Sage.
- BURGER, J. M. (2006). **Kişilik**, Çev. İnan Deniz Erguvan Sarioğlu, İstanbul, Kaknüs Yayınları.
- CATTEL, H. E., & MEAD, A. D. (2008). The sixteen personality factor questionnaire (16PF). Boyle G. J., Matthews G. & Saklofske D. H. (Der.). The SAGE handbook of personality theory and assessment içinde. Great Britain: Cromwell Press.
- Cattell, H. E. P. (2001). **The sixteen personality factor (16PF) questionnaire**, In Understanding psychological assessment, Boston, MA: Springer US.
- CHRISTIE, R. & GEIS, F. (1970). **Studies in Machiavellianism**, New York: Academic Press.
- CİCCARELLİ, S. K. ve WHITE, J. N. (2016). **Psikoloji: bir keşif gezintisi**, Çev. D. N. Şahin, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
- DIENER, E., & LUCAS, R. E. (2019). **Personality traits**. L. Brewer (Der.). General psychology: Required reading içinde. USA: Noba Textbook Series.
- EYSENCK, H.J. (1965) **Fact and Fiction in Psychology**, Harmondsworth: Penguin
- GEÇTAN, E., (2003), **Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar**, İstanbul, Metis Yayınevi.
- GEIS, F. L. (1978). **Machiavellianism**. H. London & J. Exner (Der.). Dimensions of personality içinde. New York: Wiley.
- HAHS-VAUGHN, D. L., & LOMAX, R. G. (2020). **Statistical concepts-A second course**. Newyork: Routledge.

- KARASAR, N. (2016). **Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar Teknikler İlkeler**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KELLAND, M (2015). **Humanistic and Existential Theory: Frankl, Rogers, and Maslow**. C. Allen (Der.). The Balance of Personality içinde. Portland: Portland State University Library.
- KERNBERG, O. (2012). **Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm**, Çev. M. Atakay, Türkiye, Metis Yayıncılık.
- LEBRETON, J. M., BINNING, J. F., & ADORNO, A. J. (2006). **Subclinical psychopaths**. J. C. Thomas & D. Segal (Der.). Comprehensive Handbook of Personality and Psychopathology içinde. New York: Wiley.
- LEE, J. A. (1976). **The colors of love: An exploration of the ways of loving**. Ontario: New Press.
- LEE, J. A. (1988). **Love-styles**. R. J. Sternberg & M. L. Barnes (Der.). The psychology of love içinde. New Haven. CT: Yale University Press.
- LYNAM, D. R., MILLER, J. D., & DEREFINKO, K. J. (2018). **Psychopathy and personality: An articulation of the benefits of a trait-based approach**. C. J. Patrick (Der.). Handbook of psychopathy içinde. New York: The Guilford Press.
- NEL, K. A., & GOVENDER, S. (2021). **The Triangular Theory of Love Scale Used in a South African Context: A Research Study**. In International Handbook of Love: Transcultural and Transdisciplinary Perspectives. Cham: Springer International Publishing.
- OLTEDAL, S., & MOEN, B. E., KLEMPE, H., RUNDMO T. (2004). **Explaining risk perception, An evaluation of cultural theory**, Norway: Rotunde publikasjoner.
- RENNISON, N. (2015). **Freud And Psychoanalysis: Everything You Need To Know About Id, Ego, Super-Ego and More**. Birleşik Krallık: Oldcastle Books.
- ROBINSON, O.C. (2015). **Emerging adulthood, early adulthood and quarter-life crisis: Updating Erikson for the twenty-first century**. R. Žukauskiene

(Der.). Emerging adulthood in a European context içinde. New York: Routledge.

SCHULTZ, D. P. & SCHULTZ, S. E. (2015). **Theories of Personality (11 th edition)**. States of America: Cengage Learning.

TANSEL, B. (2023). Yaşlı Yetişkinlerde Dijital Flört Uygulamaları Kullanım Pratikleri Üzerine Bir Saha Çalışması. Camcı C. & Gür A. (Der.). Felsefede ve Sosyal Bilimlerde Yaşlılık içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

WINCH, R. F., KTSANES, T., & KTSANES, V. (2008). **The Theory of Complementary Needs in Mate-Selection: An Analytic and Descriptive Study**. USA: AldineTransaction.

MAKALELER

AKGÜN, Z., & UYSAL, Y. (2019). Toplumsal cinsiyet ve narsisizm ilişkisi. **Dünya Sağlık ve Tabiat Bilimleri Dergisi**, 2(1), 29-35.

AKIŞ, A. D., & ÖZTÜRK, E. (2021). Patolojik Narsisizm: Duygusal İstismar ve "Gaslighting" Perspektifinden Kapsamlı Bir Değerlendirme. **Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi**, 6(2), 1-31.

AKKAŞ, İ. (2013). Çok Yüzlü İlişkiler Ağında Kimlikler ve Sanal Cemaatler. **Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 3(2), 37-53.

ALANKAYA, Ş., & AKPINAR, S. (2017). SİNEMA FİLMLERİNDEKİ MUHASEBECİ KARAKTERLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ HOLLYWOOD FİMLERİ İNCELEMESİ. **İşletme Bilimi Dergisi**, 5(3), 235-255.

ALLPORT, F. H., & ALLPORT, G. W. (1921). Personality traits: Their classification and measurement. **The Journal of Abnormal Psychology and Social Psychology**, 16(1), 6.

ALLPORT, G. W., & VERNON, P. E. (1930). The field of personality. **Psychological Bulletin**, 27(10), 677–730.

- ARSLANKARA, V. B. ve USTA, E. (2018). Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği (SDRAÖ)'nin geliştirilmesi. **Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 7(1), 111-131.
- ARSLANKARA, V. B., & USTA, E. (2019). Lise öğrencilerinin sanal ortamlardaki güven durumları ile sanal yalnızlıklarının sanal risk algısı bağlamında incelenmesi. **Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 5(Özel Sayı), 288-301.
- ASLAN, A. E., & BAŞTEMUR, Ş. (2021). Tek ve Çift Yumurta İkizlerinde Kişilik ve Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Farklılaşması. **Journal of Kırşehir Education Faculty**, 22(2).
- ASLANYÜREK, M. (2016). İnternet ve sosyal medya kullanıcılarının internet güvenliği ve çevrimiçi gizlilik ile ilgili kanaatleri ve farkındalıkları. **Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, 3(1), 80-106.
- ATAK, H., & TAŞTAN, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, 4(4), 520-546.
- ATAY, S. (2009), "Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye Standardizasyonu", **Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt 11, No:1;181-196.
- ATIF-OKUMUŞOĞLU, S. (2021). Mobbing ve Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri. **Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 8 (31), 1-10.
- AVCILAR, M. Y., & ATALAR, S. (2019). Narsistik kişilik özelliklerinin sosyal medya bağımlılık düzeyi ve gösterişçi tüketim eğilimleri üzerine etkisinin tespiti. **OPUS International Journal of Society Researches**, 11(18), 1373-1407.
- AVINASH, P. R., KALRA, G., SUBRAMANYAM, A., SHAH, H., & KAMATH, R. (2015). Love styles of young adults in a metropolitan city of India. **Open Journal of Psychiatry & Allied Sciences**, 6(2), 83-88.
- AYDOĞAN, E., & SERBEST, S. (2016). İş yerinde karanlık üçlü: bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. **Sayıştay dergisi**, (101), 97-121.
- BALCI, Ş., & GARGALIK, E. (2020). Narsistik Kişilik Özellikleri İle Sosyal Medya Kullanımı Arasında Bir Bağlantı Var Mı?. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (44), 125-140.

- BATIGÜN, A. D., & BÜYÜKŞAHİN, A. (2008). Aleksitimi: Psikolojik Belirtiler ve Bağlanma Stilleri. **Klinik Psikiyatri Dergisi**, 11(3).
- BAYRAKTAR, F. (2021). Ergenler için Makyavelizm Ölçeği'nin Türkçe konuşan bir örnekleme de geçerlik ve güvenilirliğinin sınanması. **Nesne**, 9(20), 305-317. DOI: 10.7816/nesne-09-20-06
- BERECZKEI, T. (2015). The manipulative skill: Cognitive devices and their neural correlates underlying Machiavellian's decision making. **Brain and cognition**, 99, 24-31.
- BERG, J. M., SMİTH, S. F., WATTS, A. L., AMMİRATİ, R., GREEN, S. E., & LİLİENFELD, S. O. (2013). Misconceptions regarding psychopathic personality: implications for clinical practice and research. **Neuropsychiatry**, 3(1), 63-74.
- BERSCHIED, E., & WALSTER, E. (1974). A little bit about love. **Foundations of interpersonal attraction**, 1, 356-381.
- BOLELLİ, M. (2019). The Effects of Dark Triad (Machiavellianism, Narcissism, Psychopathy) on the Love Attitudes. **Journal of Current Debates in Social Sciences**, 2 (2), 164-173.
- BREWER, G., & ABELL, L. (2015). Machiavellianism and sexual behavior: Motivations, deception and infidelity. **Personality and Individual Differences**, 74, 186-191.
- BULUT, M. B., ve YILDIZ, M. (2018). Boyutlandırılmış Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin (B5FKE) Türkçeye uyarlanması: Üniversite öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. **Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi**, 8(2), 181-200. doi: 10.13114/MJH.2018.416
- BURKE, P. J., STETS, J. E., & PIROG-GOOD, M. A. (1988). Gender identity, self-esteem, and physical and sexual abuse in dating relationships. **Social Psychology Quarterly**, 272-285.
- BÜYÜKŞAHİN, A., HOVARDAOĞLU, S (2004). Çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri kapsamında incelenmesi, **Türk Psikoloji Dergisi**, 19 (54), 59-72.

- CANBOLAT, M. A. & BEDÜK, A. (2023). The Mediating Role of Perceived Overqualification in the Effect of the Dark Triad on Organizational Cynicism. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (51) , 391-407. DOI: 10.52642/susbed.1289788
- CARLSON, B. (2020). Love and hate at the cultural interface: Indigenous Australians and dating apps. **Journal of Sociology**, 56(2), 133-150.
- CARPENTER, C. J., & MCEWAN, B. (2016). The players of micro-dating: Individual and gender differences in goal orientations toward micro-dating apps, **First Monday**, 21(5).
- CARTER, C. S. (1998). Neuroendocrine perspectives on social attachment and love. **Psychoneuroendocrinology**, 23(8), 779-818.
- CEYLAN, D. (2023). SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE NARSİSTİK KİŞİLİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ. **İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, 4(2), 106-123.
- CHA, Y. J. (2000). Risk perception in Korea: a comparison with Japan and the United States. **Journal of Risk Research**, 3(4), 321–332. doi:10.1080/13669870050132540
- CHEN, S. Y. (2010). Relations of Machiavellianism with emotional blackmail orientation of salespeople. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 5, 294-298.
- CİHANGİROĞLU, N., TEKE, A., UZUNTARLA, Y., & UĞRAK, U. (2014). Narsistik Kişilik Özellikleri Kurumsal Bağlılığı Etkiler mi?. **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 15(2), 173-185.
- CÖBEK, G. (2023). Flört Pratiklerinde Toplumsal Cinsiyetin Rolü: Türkiye'nin Heteroseksüel Çevrimiçi Flört Dünyasının Analizi. **Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi**, 6(2), 331-356.
- ÇELİK, G., TAHIROĞLU, A., & AVCI, A. (2008). Ergenlik Döneminde Beynin Yapısal ve Nörokimyasal Değişimi. **Klinik Psikiyatri Dergisi**, 11(1).

- ÇINARBAŞ, C. D. ve NİLÜFER, G. (2019). Adler ve Sulloway'ın doğum sırası kuramları ve görgül bulgular ile ilgili bir derleme. **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 59(1), 125-151.
- ÇİÇEK, İ., & ASLAN, A. E. (2020). Kişilik ve beş faktör kişilik özellikleri: Kuramsal bir çerçeve. **Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi**, 10(1), 137-147.
- ÇİFTÇİOĞLU, H., POLAT, Ö. A., & EREN, E. (2016). Kişilik Gelişimi. **International Journal of Social and Humanities Sciences Research**, 3(7), 166-177.
- ÇOBAN, H., & İRMİŞ, A. (2018). Yöneticilerde narsisizm üzerine bir araştırma. **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**. 14(1), 123-146.
- DAHLING, J. J., WHITAKER, B. G., & LEVY, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. **Journal of management**, 35(2), 219-257.
- DAVIS, K. E., & TODD, M. J. (1982). Friendship and love relationships. **Advances in Descriptive Psychology**, 2, 79–122.
- DEMİRCİ, İ. ve EKŞİ, . (2017) "Büyükleme narsisizmin iki farklı yüzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi", **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 46, s. 37-58.
- DENİZ, A. & ERCİŞ, A. (2008). Kişilik Özellikleri İle Algılanan Risk Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 22(2): 301-330.
- DOĞAN, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. **Doğuş Üniversitesi Dergisi**, 14(1), 56-64.
- DURDIAKOVÁ, J. B., CELEC, P., KOBOROVÁ, I., SEDLÁČKOVÁ, T., MINÁRIK, G., & OSTATNÍKOVÁ, D. (2017). How do we love? Romantic love style in men is related to lower testosterone levels. **Physiological research**, 66(4), 695-703.
- DURMUŞ, İ. (2019). Yöneticilerin İşlerine Yönelik Tutumları, Karar Verme Tarzları ve Modern Ahilik Davranışları. **Global Journal of Economics and Business Studies**, 8(16), 16-32.

- DUSSAULT, M., HOJJAT, M., & BOONE, R. T. (2013). Machiavellianism and dating: Deception and intimacy. **Social Behavior and Personality: an international journal**, 41(2), 283-294.
- DÜNGER-MUTLU, D. D., & CAN, F. Y. (2021). Evli bireylerde evlilik uyumu ve aşk tutumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi. **International Journal of Economics Administrative and Social Sciences**, 4(1), 99-117.
- ERCAN, H. (2016). Üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin demografik değişkenler ve ana babaya bağlanma ile ilişkisi. **Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 7(1), 25-37.
- ERDOĞAN, B., & ŞAHİN, M. (2020). Yetişkin bireylerde narsisizm, yakın ilişkiler ve cinsellik. **OPUS International Journal of Society Researches**, 16(27), 266-287
- ERDOĞAN, Ö. (2016). Kentsel yaşam ve yozlaşma. **Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi**, (41), 13-33.
- ERHAN, T. (2022). Karanlık ve aydınlık üçlü kişilik özellikleri bağlamında yapıcı sapma davranışı: havacılık çalışanları üzerine bir araştırma. **Journal of Aviation Research**, 4(1), 146-163.
- EYSENCK, S. B. G., & EYSENCK, H. J. (1968). The Measurement of Psychoticism: a Study of Factor Stability and Reliability. **British Journal of Social and Clinical Psychology**, 7(4), 286–294.
- FALKENBACH, D., POYTHRESS, N., & CREEVY, C. (2008). The exploration of subclinical psychopathic subtypes and the relationship with types of aggression. **Personality and Individual Differences**, 44(4), 821-832.
- FIRAT, M., & AYRAN, G. (2016). Üniversite öğrencileri arasında sanal zorbalık. **TAF Preventive Medicine Bulletin**, 15(4), 322-329.
- FİDANBOYLU, K., ÜREYİL, S., GÜMRÜKÇÜOĞLU, N., & ÇÖRÜŞ, G. (2012). Suçlu zihinler nasıl düşünür: Psikopati ve suç arasındaki ilişki. **Psikopati ve Suç**, 1-25.

- FİLİZ, E., & YEŞİLDAL, M. (2019). İnternet Çağında Risk ve Mahremiyet Kaygısına Yönelik Bir Araştırma. **Journal of Social and Humanities Sciences Research**, 6(43): 3266-3273.
- FROMM, E. (1956). Love and its disintegration. **Pastoral Psychology**, 7(8), 37-44.
- GALINHA, I. C., OISHI, S., PEREIRA, C. R., WIRTZ, D., & ESTEVES, F. (2014). Adult attachment, love styles, relationship experiences and subjective well-being: Cross-cultural and gender comparison between Americans, Portuguese, and Mozambicans. **Social indicators research**, 119, 823-852.
- GARCIA-SERRÁN, H., TORREGROSA- RODRÍGUEZ, R. & SORIANO-AYALA, E. (2021). Friends with benefits and love styles. **Modulema: Revista científica sobre diversidad cultural**, (5), 130-150.
- GEIS, F. L., & MOON, T. H. (1981). Machiavellianism and deception. **Journal of personality and social psychology**, 41(4), 766.
- GNAMBS, T., & APPEL, M. (2018). Narcissism and social networking behavior: A meta-analysis. **Journal of personality**, 86(2), 200-212.
- GOEDEL, W. C., & DUNCAN, D. T. (2015). Geosocial-networking app usage patterns of gay, bisexual, and other men who have sex with men: Survey among users of Grindr, a mobile dating app. **JMIR public health and surveillance**, 1(1), e4353.
- GOODBOY, A. K., & BOOTH-BUTTERFIELD, M. (2009). Love styles and desire for closeness in romantic relationships. **Psychological reports**, 105(1), 191-197.
- GOODBOY, A. K., & MARTÍN, M. M. (2015). The personality profile of a cyberbully: Examining the Dark Triad. **Computers in human behavior**, 49, 1-4.
- GOODE, W. J. (1959). The theoretical importance of love. **American Sociological Review**, 24, 38-47.
- GREENE, R. L., & CLARK, J. R. (1970). Adler's Theory of Birth Order. **Psychological Reports**, 26(2), 387-390. doi:10.2466/pr0.1970.26.2.387

- GÜNDOĞDU, Y. B. (2016). Psikanalitik kişilik kuramlarına göre gelişim ve değişimin imkanı. **Turkish Studies**, 11 (17), 373-404.
- GÜVEN, İ. F. (2019). Makyavelizm ve dindarlık: Demografik değişkenler üzerine ampirik bir araştırma. **Bilimname**, 2019(37), 1155-1186.
- HARE, R. D. (1999). Psychopathy as a risk factor for violence. **Psychiatric quarterly**, 70, 181-197.
- HARE, R. D., & NEUMANN, C. S. (2009). Psychopathy: Assessment and forensic implications. **The Canadian Journal of Psychiatry**, 54(12), 791-802.
- HARLOW, H. F. (1958). The nature of love. **American psychologist**, 13(12), 673.
- HATFIELD, E., ve SPRECHER, S. (1986). Measuring passionate love in intimate relationships. **Journal of Adolescence**, 9(4), 383-410.
- HAZAN, C., & SHAVER, P. R. (1990). Love and work: An attachment-theoretical perspective. **Journal of Personality and social Psychology**, 59(2), 270.
- HAZAR, Ç. (2006). Kişilik ve iletişim tipleri. **Selçuk İletişim**, 4(2), 125-140.
- HENDRICK, C., & HENDRICK, S. (1986). A theory and method of love. **Journal of Personality and Social Psychology**, 50, 392-402.
- HENDRICK, C., & HENDRICK, S. (1989). Research on love: Does it measure up?. **Journal of Personality and Social Psychology**, 56(5), 784–794. doi:10.1037/0022-3514.56.5.784
- HENDRICK, C., HENDRICK S. S., ve DICKE A. (1998). The love attitudes scale: short form. **journal of social and personal relationships**, 15, 147-159.
- HENSLEY, W. E. (1996). The effect of a ludus love style on sexual experience. **Social Behavior and Personality: an international journal**, 24(3), 205-212.
- HOBBS, M., OWEN, S., & GERBER, L. (2017). Liquid love? Dating apps, sex, relationships and the digital transformation of intimacy. **Journal of Sociology**, 53(2), 271-284.
- HODSON, G., HOGG, S. M., & MACINNIS, C. C. (2009). The role of “dark personalities”(narcissism, Machiavellianism, psychopathy), Big Five

- personality factors, and ideology in explaining prejudice. **Journal of Research in Personality**, 43(4), 686-690.
- JAYAWICKREME, E., FLEESON, W., BECK, E. D., BAUMERT, A., & ADLER, J. M. (2021). Personality Dynamics. **Personality Science**, 2, 1-18. <https://doi.org/10.5964/ps.6179>
- JONASON, P. K., & KAVANAGH, P. (2010). The dark side of love: Love styles and the Dark Triad. **Personality and Individual Differences**, 49, 606-610. doi: 10.1016/j.paid.2010.05.030
- JONASON, P., & BULYK, R. (2019). Who uses Tinder?: The Dark Triad traits, attachment, and mate value. **Studia Psychologica**, 1(19).
- JONES, D. N., & PAULHUS, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. **Assessment**, 21(1), 28-41.
- JUNG, J., BAPNA, R., RAMAPRASAD, J., & UMYAROV, A. (2019). Love unshackled: identifying the effect of mobile app adoption in online dating. **Mis Quarterly**, 43(1).
- KALLIS, R. B. (2020). Understanding the motivations for using Tinder. **Qualitative Research Reports in Communication**, 21(1), 66–73.
- KANEMASA, Y., TANIGUCHI, J., DAIBO, I., & ISHIMORI, M. (2004). Love styles and romantic love experiences in Japan. **Social Behavior and Personality: an international journal**, 32(3), 265-281.
- KARAASLAN, N., & GİZİR, C. A. (2021). Üniversite Öğrencilerinde İlişkisel Saldırganlık: Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Rolü. **Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)**, 54(2), 361-389.
- KARAAZİZ, M. ve ERDEM-ATAK, İ. (2013). Narsisizm ve Narsisizmle İlgili Araştırmalar Üzerine Bir Gözden Geçirme. **Nesne**, 1 (2), s.44-59.
- KARACA, M. ÖZDEVECİOĞLU, M. & İNCE, F. (2016). Kamu girişimcilerinin kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik uygulamalı bir çalışma. **Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**, 2(1), 94-119.

- KARTOPU, S. (2013). Narsisizmin dindarlık eğilimleriyle ilişkisi: Gümüşhane üniversitesi örneği. **International Journal of Social Science**, 6(6), 625-649.
- KASHY, D. A., & DEPAULO, B. M. (1996). Who lies?. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(5), 1037.
- KAVUT, S. (2018). Karen horney ve nevrotik kişilik üzerine bir araştırma: Blue Jasmine örneği. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 11(55).
- KAYA, F. Ş., & KARAHASANOĞLU, G. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Aşka İlişkin Tutumlar, Kişilik Özellikleri ile Bağlanma Stilleri Arasındaki ilişkilerin İncelenmesi. **Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi**, 3(1), 51-62.
- KILIÇ, S. (2016). Cronbach's alpha reliability coefficient. **Psychiatry and Behavioral Sciences**, 6(1), 47.
- KILIÇ, N., & ERYILMAZ, A. (2019). Pozitif Psikoterapi Bağlamında Narsisistik Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. **Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi**, 56(1).
- KOLADICH, S. J., & ATKINSON, B. E. (2016). The dark triad and relationship preferences: A replication and extension. **Personality and Individual Differences**, 94, 253-255.
- KOLADICH, S. J., & ATKINSON, B. E. (2016). The dark triad and relationship preferences: A replication and extension. **Personality and Individual Differences**, 94, 253-255.
- KURAN, N. (2021). Psikanalitik kuram ve terapi ile birey merkezli kuram ve terapinin karşılaştırılması. **Psikoteori Dergisi**, 2(2), 3-10
- LASSWELL, T. E., & LASSWELL, M. E. (1976). I Love You But I'm Not In Love with You*. **Journal of Marital and Family Therapy**, 2(3), 211–224. doi:10.1111/j.1752-0606.1976.tb00413.x
- LE, T. N. (2005). Narcissism and immature love as mediators of vertical individualism and ludic love style. **Journal of Social and Personal Relationships**, 22(4), 543-560.

- LEE, K., & ASHTON, M. C. (2005). Psychopathy, Machiavellianism, and narcissism in the Five-Factor Model and the HEXACO model of personality structure. **Personality and Individual Differences**, 38(7), 1571-1582.
- LEVINE, T. R., AUNE, K. S., & PARK, H. S. (2006). Love styles and communication in relationships: Partner preferences, initiation, and intensification. **Communication Quarterly**, 54(4), 465-486.
- LIN, L. W., & HUDDLESTON-CASAS, C. A. (2005). Agape love in couple relationships. **Marriage & Family Review**, 37(4), 29-48.
- LINDHOLM, C. (1998). Love and structure. **Theory, Culture & Society**, 15(3-4), 243-263.
- LUBIT, R. (2002). The long-term organizational impact of destructively narcissistic managers. **Academy of Management Perspectives**, 16(1), 127–138. doi:10.5465/ame.2002.6640218
- LUTZ, C., & RANZINI, G. (2017). Where dating meets data: Investigating social and institutional privacy concerns on Tinder. **Social Media+ Society**, 3(1), 2056305117697735.
- LYNAM, D. R., & MILLER, J. D. (2012). Fearless dominance and psychopathy: A response to Lilienfeld et al. **Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment**, 3(3), 341–353.
- LYONS, M., KHAN, S., SANDMAN, N., & VALLÌ, K. (2019). Dark Dreams Are Made of This: Aggressive and Sexual Dream Content and the Dark Triad of Personality. **Imagination, Cognition and Personality**, 39(1), 88–96.
- LYONS, M., MESSENGER, A., PERRY, R., & BREWER, G. (2020). The Dark Tetrad in Tinder: hook-up app for high psychopathy individuals, and a diverse utilitarian tool for Machiavellians?. **Current Psychology**, 41(2), 659-666.
- MA, Y. (2023). The Influence of Parenting Style on Children's Personality Development: based on Horney's Neurotic Theory. **Journal of Education and Educational Research**, 4(1), 69-71.

- MALLANDAIN, I., & DAVIES, M. (1994). The colours of love: personality correlates of love styles. **Personality and individual differences**, 17(4), 557-560.
- MERCAN, N., & EINSTEIN, A. (2010). Dijital Dünyada Zaman, Mekan, İnsan İlişkileri ve Yabancılaşma. **Silahlı Kuvvetler Dergisi**. 403, 100-111.
- MORGAN, J. H. (2014). The interpersonal psychotherapy of Harry Stack Sullivan: Remembering the legacy. **Journal of Psychology & Psychotherapy**, 4(6), 1.
- MOSHAGEN, M., HILBIG, B. E., & ZETTLER, I. (2018). The dark core of personality. **Psychological Review**, 125(5), 656–688.
- MURPHY, A. (2017). Dating Dangerously: Risks Lurking within Mobile Dating Apps. **Catholic University Journal of Law and Technology**, 26(1), 100-126.
- MURSTEIN, B. I., MERIGHI, J. R., & VYSE, S. A. (1991). Love Styles in the United States and France: A Cross-Cultural Comparison. **Journal of Social and Clinical Psychology**, 10(1), 37–46. doi:10.1521/jscp.1991.10.1.37
- NAIR, A., & PADMAKUMAR, K. (2020). Analyzing Tinder Through User Motivations and Experiences Among Indian Young Adults. **Indian Journal of Marketing**, 50(8-9), 32-47.
- NOOR, S. A., DJABA, T., & ENOMOTO, C. E. (2016). The role of social networking websites: Do they connect people through marriage or are they responsible for divorce. **Journal of International Social Issues**, 4(1), 40-49.
- ÖLÇER, N. (2019). Çocukların İnternet Kullanımına Yönelik Ebeveynlerin Risk Algısı Üzerine Bir İnceleme. **Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi**, (13), 128-150.
- ÖZBAŞ-ANBARLI, Z. (2021). Dijital Ağda İlişkiler: Kullanıcıların Tinder Deneyimleri. **Global Media Journal: Turkish Edition**, 12(23).
- ÖZDEL, K. (2015). Dünden bugüne bilişsel davranışçı terapiler: Teori ve uygulama. **Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics**, 8(2), 10-20.

- ÖZSOY, E., & ARDIÇ, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. **Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 24(2), 391-406.
- ÖZSOY, E., RAUTHMANN, J F., JONASON, P K., ARDIÇ, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of Dark Triad Dirty Dozen (DTDD-T), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). **Personality And Individual Differences**, 117(15),11-14. DOI: 10.1016/j.paid.2017.05.019.
- PANATIK, S. A., RAOF, N. N. A., NORDIN, N. A., YUSOF, J., SHAHRIN, R. (2022). Effect of Dark Triad Personality on Cyberbullying Behavior among Malaysian University Students. **The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences**, 25, 26-44.
- PASKA, I. (2020). Fast choices and emancipatory spaces: Complex reality of online dating apps. **In medias res: časopis filozofije medija**, 9(16), 2545-2557.
- PAULHUS, D. L., and WILLIAMS, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, machiavellianism, and psychopathy. **Journal of Research in Personality**, 36, 556-563.
- PECHORRO, P., JONASON, P. K., RAPOSO, V., & MAROCO, J. (2021). Dirty dozen: A concise measure of dark triad traits among at-risk youths. **Current Psychology**, 40(7), 3522-3532.
- PULVER, S. E. (1970). Narcissism: The term and the concept. **Journal of the American Psychoanalytic Association**, 18(2), 319-341.
- RASKIN, R. N., & HALL, C. S. (1979).A narcissistic personality inventory. **Psychological Reports**, 45(2), 590.
- REGAN, P. C. (2016). Loving unconditionally: Demographic correlates of the agapic love style. **Interpersona: An International Journal on Personal Relationships**, 10(1), 28-35.
- RICHARDSON, D. R., MEDVIN, N., & HAMMOCK, G. (1988). Love styles, relationship experience, and sensation seeking: A test of validity. **Personality and Individual Differences**, 9(3), 645-651.

- RUBIN, Z. (1970). Measurement of romantic love. **Journal of Personality and Social Psychology**, 16(2), 265–273. doi:10.1037/h0029841
- RUSSELL, B. L., & OSWALD, D. L. (2002). Sexual coercion and victimization of college men: The role of love styles. **Journal of Interpersonal Violence**, 17(3), 273-285.
- RUSSELL, G. A. (1985). Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kernberg and Kohut. **British Journal of Medical Psychology**, 58(2), 137-148.
- SADEGHZADEH, M., KHORMAEI, F., & ESFANDYARI, M. (2020). Exploring a model for explaining the loneliness of girl and boy students based on the dark triad: Studying the mediating role of love styles. **Biannual Journal of Applied Counseling (JAC)**, 10(1), 89-112.
- SAFARİA, T., LUBABİN, F., PURWANDARİ, E., RATNANİNGSİH, E. Z., KHAİRANİ, M., SAPUTRA, N. E., MARIYATİ, L. I. (2020). The role of dark triad personality on cyberbullying: Is it still a problem?. **International Journal of Scientific & Technology Research**, 9(2), 4256-4260.
- SALTOĞLU, S., & IRAK, D. U. (2020). Kişiliğin Karanlık Üçlüsü: Narsisizm, Makyavelizm ve Psikopati. **Türk Psikoloji Yazilari**, 23(45), 42-62.
- SARKIN-ŞAHİN, B. ve PARLAK, S., (2020). Aşka İlişkin Tutumların Yakın İlişkilerde Yaşantıları Yordayıcılığının İncelenmesi, **Education Sciences (NWSAES)**, 15(3):63-72, DOI: 10.12739/NWSA.2020.15.3.1C0699.
- SARWER, D. B., KALICHMAN, S. C., JOHNSON, J. R., EARLY, J., & AKRAM, S. (1993). Sexual aggression and love styles: **An exploratory study. Archives of Sexual Behavior**, 22, 265-275.
- SCHMIDT, A. (2019). Kernberg ve Kohut'un narsisistik kişilik bozukluğu kuramlarının karşılaştırması. **Türk Psikiyatri Dergisi**, 30(2), 137-141.
- SELVİ, K. (2018). Narsisistik kişilik bozukluğunun Adler'in aşağılık ve üstünlük kompleksleri açısından analizi: Bir olgu çalışması. **AYNA Klinik Psikoloji Dergisi**, 5(1), 1-20.

- SEVİ, B. (2019). The dark side of Tinder: The Dark Triad of personality as correlates of Tinder use. **Journal of Individual Differences**, 40(4).
- SIWY-HUDOWSKA, A., & PILCH, I. (2014). Machiavellianism in families: Analysis of relationships between the Machiavellianism level of grown-up children and their parents. **Studia Psychologiczne**, 52(3), 16-23.
- SJÖBERG, L. (1998). Worry and risk perception. **Risk analysis**, 18(1), 85-93.
- SMITH, R., & KLASES, A. (2016). Predictors of love attitudes: The contribution of cultural orientation, gender attachment style, relationship length and age in participants from the UK and Hong Kong. **Interpersona: An International Journal on Personal Relationships**, 10(1), 90-108.
- SOLMAZ, E., & UÇMA, T. (2010). Bankacılık sektöründe çalışanların makyavelist eğilimlerinden yola çıkarak etik algılarını belirleme: Muğla ilinde ampirik bir araştırma. **Muhasebe ve Denetim Bakış**, (31), 93-108.
- STERNBERG, R. J. (1986). A triangular theory of love.. , 93(2), 119–135. doi:10.1037/0033-295x.93.2.119
- STERNBERG, R. J. (1997). Construct validation of a triangular love scale. **European journal of social psychology**, 27(3), 313-335.
- STEVENS, G. W., DEULING, J. K., & ARMENAKIS, A. A. (2012). Successful psychopaths: Are they unethical decision-makers and why?. **Journal of Business Ethics**, 105, 139-149.
- STRAUS, M. A. (2004). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. **Violence against women**, 10(7), 790-811.
- SUMTER, S. R., VANDENBOSCH, L., & LIGTENBERG, L. (2017). Love me Tinder: Untangling emerging adults' motivations for using the dating application Tinder. **Telematics and informatics**, 34(1), 67-78.
- SUNGUR, S. (2017). Siyasal Bilgiler Öğrencilerinin Makyavelist Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 16(63), 1361-1370.

- SÜR, B. (2021). Machiavelli, Niccolò (2018). Prens. Ankara: Doğu Batı Yayınları. **Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar**, 5(16),305-308.
- SZIJARTO, L., & BEREZKEI, T. (2015). The Machiavellians’“Cool Syndrome”:
They experience intensive feelings but have difficulties in expressing their emotions. **Current Psychology**, 34, 363-375.
- ŞAFAK, B., & KAHRAMAN, S. (2019). Sosyal Medya Kullanımının Yalnızlık ve Narsistik Kişilik Özelliği Belirtileri ile İlgili İlişkinin İncelenmesi. **Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, 6(2), 54-69.
- TAÇYILDIZ, E. (2017). KİŞİLİK KURAMLARI İLE SANAT KURAMLARI ARASINDAKİ BAĞ. **Kesit Akademi Dergisi**, (8), 27-36.
- TALAK, K. (2022). Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Tükenmişlik İlişkisinde Motivasyonun Etkisi. **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, 11(3) , 1862-1889 . doi: 10.15869/itobiad.1120846
- TEMELLİ, E. (2020). Çevrim içi Tanışma Servisleri Kullanıcılarının Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Problemlı İnternet Davranışlarının İncelenmesi. **Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine & Forensic Sciences**, 17(3), 254-63.
- TEMELLİ, E., KAYA, S., KAZGAN, M. H., YILMAZ, N. A., AYAR, E., & YÜKSELOĞLU, E. H. (2021). Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinde Genetiğin Rolü. **Bulletin of Legal Medicine/Adli Tıp Bülteni**, 26(2).
- TIMMERMANS, E., & DE CALUWÉ, E. (2017). “Development and validation of the Tinder Motives Scale (TMS)”, **Computers in Human Behavior**, 70, 341-350.
- TIMMERMANS, E., DE CALUWÉ, E., & ALEXOPOULOS, C. (2018). Why are you cheating on tinder? Exploring users' motives and (dark) personality traits. **Computers in Human Behavior**, 89, 129-139.
- TİMÜROĞLU, K., & İŞCAN, Ö. F. (2008). İşyerinde Narsisizm ve İş Tatmini İlişkisi. **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 22(2), 239-264.

- TOPLU-YAŞLIOĞLU, D. , & ATILGAN, Ö. (2018). Karanlık Üçlü Ölçeği: Türkçe'ye Uyarlama, Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 5(3), 725-739.
- TÜRK, E. G., & DEMİRLİ-YILDIZ, A. (2017). Aşk biçemleri, ilişki doyumu ve yalnızlık: Üniversite öğrencileri üzerine bir çalışma. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 7(48), 97-109
- TÜRKÇAPAR, M. H., & SARGIN, A. E. (2012). Bilişsel davranışçı psikoterapiler: tarihçe ve gelişim. **Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi**, 1(1), 7-14.
- USTA, E. (2015). Sanal Ortamlarda Bireylerin Güvenirliğinin, İnternet Bağımlılık Durumlarına Göre İncelenmesi. **Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama**, 5(2), 107-125.
- UTAMI, I., WIJONO, S., NOVIYANTI, S., & MOHAMED, N. (2019). Fraud diamond, Machiavellianism and fraud intention. **International Journal of Ethics and Systems**, 35(4), 531-544.
- ÜN, M. , AKBAŞ, Y. & ERBAŞ, O. (2018). Psikopati . **İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi**, 4(4) , 225-228.
- ÜNEY, R., & GÜNERİ-YÖYEN, E. (2020). Benlik Yapısı, Romantik İlişki Biçimleri ve Cinsiyet Arasındaki İlişki. **İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(1), 170-184.
- WARD, J. (2016). Swiping, matching, chatting: Self-presentation and self-disclosure on mobile dating apps. **Human IT: Journal for Information Technology Studies as a Human Science**, 13(2), 81-95.
- WILSON, D. S., NEAR, D. C., & MILLER, R. R. (1998). Individual differences in Machiavellianism as a mix of cooperative and exploitative strategies. **Evolution and Human Behavior**, 19(3), 203-212.
- WILSON, D. S., NEAR, D., & MILLER, R. R. (1996). Machiavellianism: a synthesis of the evolutionary and psychological literatures. **Psychological bulletin**, 119(2), 285.

- WOROBAY, J. (2001). Sex differences in associations of temperament with love-styles. **Psychological Reports**, 89(1), 25-26.
- YAMAN, F., DÖNMEZ, O., KABAKÇI-YURDAKUL, İ., ODABAŞI, H. (2017). Primary School Students' Encounters Against Online Risks from the Perspectives of Schools Counselor Teachers. **Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry**, 8(4), 415-427.
- YAYLA, B. ve İŞÖZEN, H. (2022). Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler. **Journal of Social Reserch and Behavioral Sciences**, 8(16).
- YEMENİCİ, A., & BOZKURT, Ö. (2020). Çalışanların İşe Tutkunluğu İle Kendilik Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Düzce İli İmalat Sanayi Örneği. **Çalışma İlişkileri Dergisi**, 11(1), 18-33.
- YILMAZER, T., KARAGÖZ, Ş., UZUNBACAK, H. H., & AKÇAKANAT, T. (2021). Karanlık üçlü kişilik özellikleri, psikolojik ayrıcalık, görelî yoksunluk ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkiler üzerine bir araştırma. **EKEV Akademi Dergisi**, (86), 597-622.
- YÜCEL, F. (2015). Kültürel Yozlaşma Bağlamında Okul Öncesi-İlkokul Öğrencilerinin Masal ve Çizgi Filmle İlgili Algıları. **Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, (30), 119-135.
- ZHOU, Y. (2023). The Benefits and Dangers of Online Dating Apps. **Canadian Journal of Family and Youth/Le Journal Canadien de Famille et de la Jeunesse**, 15(2), 54-62.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- KARATAŞ, S. (2017). Prof. Dr. Sirel Karakaş Psikoloji Sözlüğü: Bilgisayar Programı ve Veritabanı, <https://www.psikolojisozlugu.com> (Erişim Tarihi: 13.12.2023)
- SMITH A. (2016). 15% of American adults have used online dating sites or mobile dating apps, Pew Research Center, <http://www.pewinternet.org> (Erişim Tarihi: 03.10.2023)
- SMITH, A., & ANDERSON, M. (2015). 5 facts about online dating, Pew Research Center, <http://www.pewresearch.org> (Erişim Tarihi: 03.10.2023)

TEZLER

- ARSLANKARA, V. B. (2017). Lise öğrencilerinin sanal risk algılarının internet kullanım durumlarına göre incelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- BOUDREAU, R. (2018). Bumbling in the Dark: The Effect of the Dark Triad, Online Dating, and Gender on Risky Sexual Behaviors, (Master's Thesis), City University of New York John Jay College of Criminal Justice.
- BROSIUS, E. C. (2017). "The Dark Triad of Personality: A Discussion of the Moral and Evolutionary Implications", (Honor Scholar Theses), DePauw University.
- BRYDEN, L. T. (2017). Online dating applications and the uses and gratifications theory, (Unpublished master thesis), USA Eastern Washington University.
- COUCH, D. (2008). Online dating and mating: The use of the internet to meet sexual partners, (Master's Thesis), Faculty of Health Sciences, La Trobe University, Australia.
- GREENWELL, M. E. (1983) Development of the Juvenile Love Scale, (Unpublished Master's Thesis), University of Hawaii, Hawaii.
- KARAHASANOĞLU, G. (2016). Üniversite öğrencilerinde aşka ilişkin tutumlar, kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkilerin cinsiyet ve mevcut ilişki durumu bağlamında incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı).
- KUZU, E. D. (2022). Kişilerarası İlişkilerin Makyavelizm ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi, (Master's thesis), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MCWALTER, C. (2012). Relationship satisfaction: the influence of attachment, love styles and religiosity, DBS School of Arts, Dublin.
- UYVAL, A. N. (2016). Predicting relationship satisfaction: Dark triad personality traits, love attitudes, attachment dimensions, (Master's thesis), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doğu Üniversitesi, İstanbul.

DİĞER KAYNAKLAR

- ASLAN, M., MERT, H. Ş., & YILDIZ, M. (2016). Narsistik kişilik ile affedicilik arasındaki ilişkinin incelenmesi. 2. Uluslararası çin'den adriyatik'e sosyal bilimler kongresi, 147-153.
- BRYM, R. J., & LENTON, R. L. (2001). Love online: A report on digital dating in Canada. MSN. ca, February, 6.
- GROM, E. (2016). Love me Tinder or mis-Match.com: Free versus paid online dating sites. In Showcase of Undergraduate Research and Creative Endeavours. Rock Hill, SC: Winthrop University.
- HASEBRINK, U., LIVINGSTONE, S., HADDON, L., & ÓLAFSSON, K. (2009). Comparing children's online opportunities and risks across Europe: Cross-national comparisons for EU Kids Online (2nd ed.). London: LSE (EU Kids Online (Deliverable D3.2). Retrieved from http://eprints.lse.ac.uk/24368/1/D3.2_Report-Cross_national_comparisons-2nd-edition.pdf).
- KANKARAŞ, M. (2017), "Personality matters: Relevance and assessment of personality characteristics", OECD Education Working Papers, No. 157, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/8a294376-en>
- LEE, J. A. (1977). A typology of styles of loving. Personality and social psychology bulletin, 3(2), 173-182.
- MURAT, G., & BÖRÜ, D. E. (2019). Örgütlerdeki narsistik liderlik ve makyavelist liderlik sinizmi etkiliyor mu?. 18. Uluslararası İşletmecilik Kongresi. Mayıs, Osmaniye.
- ONUK, Ö. (2009). "Türkiye'de müzik ve dil ekseninde kültürel yozlaşma", 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS), Müzik Kültürü ve Eğitimi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- PATRICK, C. J. (2010). Operationalizing the triarchic conceptualization of psychopathy: Preliminary description of brief scales for assessment of boldness, meanness, and disinhibition. Unpublished test manual, Florida State University, Tallahassee, FL, 1110-1131.

TÜİK (2015). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2014 Haber Bülteni, 16198, 22.08.2015.

TÜİK (2023). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2023 Haber Bülteni, 49407, 29.08.2023.

WITHERS, K. L., PARRISH, J. L., TERRELL, S., & ELLIS, T. J. (2017). "The relationship between the "dark triad" personality traits and deviant behavior on social networking sites," in Proceedings of the Americas Conference on Information Systems (AMCIS), Boston, MA.

EKLER

- EK 1 : Bilgilendirilmiş Onam Formu
- EK 2 : Sosyodemografik Bilgi Formu
- EK 3 : Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği
- EK 4 : Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)
- EK 5 : Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği
- EK 6 : Etik Kurul Kararı

EK 1: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Dr. Öğretim üyesi Beyza Naz Deniz danışmanlığında Aydın Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi Beste Işıklı tarafından tez çalışması kapsamında yürütülmektedir. Anketi bitirmeniz yaklaşık olarak 10 dakika sürecektir. Kimlik/kişisel bilgileriniz ve yanıtlarınız tamamen gizli tutulacak, toplanan veriler bu araştırmanın amaçları için kullanılacaktır. Bu araştırmadan çıkan sonuçlar bilimsel kongre ve dergilerde yayımlanabilir. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmanın herhangi bir noktasında hiçbir gerekçe belirtmeden anketi doldurmayı bırakabilirsiniz. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz ve içtenlikle cevaplamanızdır. Soruların tek bir doğru veya yanlış cevabı yoktur. Bu nedenle fikirlerinizi ve değerlendirmenizi dürüst ve samimi olarak belirtmeniz önemlidir. Lütfen her bölüme başlamadan önce yönergeyi dikkatlice okuyunuz ve yönergeyi her bir maddeye uygulayınız. Ankette yer alan tüm soruları yanıtladığınızdan emin olunuz. Herhangi bir sorunuz olduğu takdirde besteiskli@stu.aydin.edu.tr e-posta adresi aracılığıyla çekinmeden irtibat kurabilirsiniz.

EK 2: Sosyodemografik Bilgi Formu

1. Yaş: ()
2. Cinsiyet: Kadın () Erkek ()
3. İlişki Durumu: İlişkim Hiç Olmadı () İlişkim Şu An Yok () İlişkim Var ()
4. Cinsel Yönelim: Heteroseksüel () Homoseksüel () Biseksüel () Belirtmek İstemiyorum () Diğer ()
5. Sosyoekonomik Güç: Düşük () Orta () Yüksek ()
6. Son 6 ay içinde çevrimiçi flört uygulaması kullandınız mı? Evet () Daha Önce Hiç Flört Uygulaması Kullanmadım ()
7. Aşağıdaki mobil flört uygulamalarından hangilerini kullandınız / kullanıyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)
Tinder ()
Bumble ()
Happn ()
Okcupid ()
Badoo ()
Diğer ()
Daha Önce Hiç Flört Uygulaması Kullanmadım ()
8. Uygulamada ne kadar zaman geçiriyorsunuz? Günde Birkaç Kez () Haftada Birkaç Kez () Haftada 1 () Ayda 1 () Daha Önce Hiç Flört Uygulaması Kullanmadım ()

EK 3: Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

*Lütfen aşağıdaki her bir ifade ile ne derece hemfikir olup olmadığınızı, verilen ölçekteki puanlardan birini seçerek ifadenin yanındaki boşluğa yazınız. 1. Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Karasızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle Katılıyorum

	1	2	3	4	5
1. Sırlarınızı anlatmak akıllıca değildir.					
2. İstedığimi elde etmek için akıllıca manipülasyon (kendi çıkarları doğrultusunda birilerini yada bir şeyleri yönlendirme) yapmaktan hoşlanırım.					
3. Her ne pahasına olursa olsun, önemli kişileri kendi tarafına çekmelisin.					
4. Başkalarıyla doğrudan çatışma yaşamaktan kaçının, çünkü bu kişiler ileride işinize yarayabilir.					
5. Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır.					
6. İnsanlardan intikam almak için doğru zamanı beklemelisiniz.					
7. İnsanların bilmesi gerekmeyen şeyleri onlardan saklamalısınız.					
8. Planlarınızın başkalarına değil, kendinize fayda sağlayacağından emin olun.					
9. Birçok insan manipüle edilebilir.					
10. İnsanlar beni doğal bir lider olarak görür.					
11. İlgi odağı olmaktan nefret ederim.					
12. Birçok grup aktivitesi bensiz sıkıcı olur.					
13. Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor.					
14. Önemli kişilerle tanışmaktan hoşlanırım.					
15. Biri bana iltifat ederse mahcup olurum.					
16. Ünlü kişilerle mukayese edilmişliğim vardır.					
17. Ortalama biriyim.					
18. Hak ettiğim saygıyı görmekte ısrar ederim.					

19. Yetkililerden intikam almak hoşuma gider.					
20. Tehlikeli durumlardan kaçınırım.					
21. İntikam hızlı ve çirkin (bedeli ağır bir şekilde) olmalıdır.					
22. İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler.					
23. Başkalarına karşı kaba olabildiğim doğrudur.					
24. Benimle uğraşanlar daima pişman olur.					
25. Yasa dışı işlere bulaşmaktan dolayı hiç sorun yaşamadım.					
26. Kaybedenlere sataşmaktan hoşlanırım.					
27. İstedığimi almak için her şeyi söylerim.					

EK 4: Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS)

Sizden genel olarak, birlikte olduğunuz kişiyi düşünerek her ifadeyi değerlendirmeniz istenmektedir. Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyup ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne derece yansıttığınızı, her ifadenin karşısında bulunan ve sizin için en uygun olan boşluğu işaretleyin.

	Kesinlikle yanlış	Yanlış	Kararsızım	Doğru	Kesinlikle doğru
1. Birlikte olduğum kişi bana ilgi göstermediğinde, kendimi baştan aşağıya hasta hissederim.					
2. Birlikte olduğum kişi diğer insanlarla yaptığım bazı şeyleri bilseydi, bozulurdu.					
3. Onun benimle ilgili bilmediği şeylerin onu incitmeyeceğine inanıyorum.					
4. Birlikte olduğum kişi için her şeye katlanırım.					
5. Birlikte olduğum kişiyi seçerken göz önünde bulundurduğum temel şey, ailem üzerinde nasıl bir etki bırakacağıdır.					
6. Birlikte olduğum kişinin başka biriyle de birlikte olduğundan kuşkulanırsam, rahat edemem.					
7. Arkadaşlığımız zamanla aşka dönüştü.					
8. Birlikte olduğum kişi ve ben fiziksel olarak tam bir uyum içerisindeyiz.					
9. Birlikte olduğum kişinin mutluluğunu kendi mutluluğumun önüne koymadıkça mutlu olamam.					
10. Ona aşık olduğumdan beri başka herhangi bir şey üzerinde yoğunlaşmakta güçlük çekiyorum.					
11. Birlikte olduğum kişiyi seçerken dikkate aldığım faktörlerden biri, mesleki yaşantım üzerinde nasıl bir etkisi olacağı idi.					
12. Birlikte olduğum kişi ideal fiziksel güzellik/ yakışıklılık standartlarıma uygun.					
13. Birlikte olduğum kişinin isteklerini yerine getirebilmesi için genellikle kendi isteklerimden özveride bulanmaya hazırım.					
14. Aşk ilişkimiz iyi bir arkadaşlıktan doğduğu için çok doyum vericidir.					
15. Birlikte olduğum kişi bir süre bana ilgi göstermezse bazen ilgisini tekrar çekmek için aptalca şeyler yaparım.					
16. Birbirimizi gerçekten anlıyoruz.					
17. Birlikte olduğum kişi ve çok sayıda başkalarıyla 'aşk oyunu' oynamaktan hoşlanırım.					

18. Birlikte olduğum kişiyle yoğun bir ilişkiye girmeden önce çocuk sahibi olmamız durumunda onun kalımsal özellikleri ile benimkinin ne kadar uyumlu olduğunu bulmaya çalışırım.					
19. Bazen onun öteki sevgililerim hakkında bilgi edinmesini engellemek zorunda kalırım.					
20. Birlikte olduğum kişiyi seçerken en önemli faktör, onun iyi bir anababa olup olamayacağı idi.					
21. Birlikte olduğum kişiye acı çektirmektense kendim acı çekmeyi tercih ederim.					
22. Uzun süreli bir arkadaşlıktan doğduğu için aşkımız aşkların en iyisidir.					
23. Birbirimiz için yaratıldığımızı düşünüyorum.					
24. Aşkımız gizemli, mistik bir duygu değil, gerçek bir arkadaşlıktır.					

EK 5: Sanal Dünya Risk Algısı Ölçeği

SANAL DÜNYA RİSK ALGISI ÖLÇEĞİ	Tamamen yansıtıyor	Çok yansıtıyor	Orta Düzeyde yansıtıyor	Az yansıtıyor	Hiç yansıtıyor
1. Sanal ortamlarda karşılaştığım bireyleri olduğundan farklı tanıyarak onlar tarafından kandırılabilirim	☐	☐	☐	☐	☐
2. Sanal ortamlara olan bağlılığım artarsa gerçek yaşamda samimi sohbetlerden kendimi soyutlayıp uzaklaşabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Yaşadığım sorun ve sıkıntıları istemeden de olsa, tanımadığım insanlarla paylaşmak durumunda kalabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Hiç tanımadığım insanlarla sohbet ederken kendimi rahat hissedirim.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sanal ortamlardayken gerçek hayat sorunlarından uzaklaşabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Sanal ortamlara olan bağlılığım artarsa kendini olduğundan farklı bir karakterle yansıtabileceğimden dolayı kimlik çatışması yaşayacağım hissine kapılabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Uzun süre sanal ortamlarla iç içe olduğum takdirde psikolojik rahatsızlıklar yaşayabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Yaptığım sanal sohbetlerde, özümde var olan evrensel kurallar (doğruluk, dürüstlük gibi) önemini kaybedebilir.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Sanal ortamlardaki kişiler bana yakın gelebilir.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Sanal ortamlarda paylaştığım düşünce ve fikirlerimi birilerinin mutlaka göreceğini bilmek beni psikolojik açıdan rahatlatır.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Sanal dünyada çok fazla vakit kaybetmem neticesinde derslerimde başarısız sonuçlarla karşılaşabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Sanal ortamlarda bilgiye erişim kolay olduğu için zamandan tasarruf edebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Sanal alemde sürekli yayınlanan reklamların bilinçaltıma yer etmesi ile marka bağımlısı bir birey haline dönüşebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Sanal ortamlar sayesinde eski arkadaşlarımı bulabilirim	☐	☐	☐	☐	☐
15. Yapılacak sınırsız sohbetler neticesinde mahremiyet, gizlilik, utanma gibi duygularımı yitirebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Sanal ortamlarda her şeye kolayca erişebilmem neticesinde gerçek hayattaki engellere karşı mücadelenin uzak bir hale gelebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Sanal ortamlara ayıracığım süreyi iyi planlayabildiğim takdirde kontrol açısından bireysel gelişim katkı sağlayabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Sanal ortamlarda tartışmak beni rahatlatır.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Sanal medyayı aktif kullanarak yardımlaşma-dayanışma kültürümü geliştirebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Sosyal medya sayesinde araştırma kapasitemi kullanarak eleştirel düşünme becerimi geliştirebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Sosyal medya yüzünden dedikodu kültürüne kapılabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Kuracağım sanal arkadaşlıklar sayesinde yeni kültürler tanıyabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Sosyal medya aracılığı ile yeni dostluklar edinebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Sanal ortamların olumsuz yönleri neticesinde sorumsuz bir kişilik haline dönüşebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Sosyal medyada bilinçsizce sörf eden insanlar yüzünden manevi yıpranmalar yaşayabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Sanal ortamlar aracılığı ile problem çözme becerisi kazanabilirim.	☐	☐	☐	☐	☐

EK 6: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 22.09.2023-96704

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-96704
Konu : Etik Onayı Hk.

22.09.2023

Sayın Beste Işıklı

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu'nun 21.09.2023 tarihli ve 2023/08 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim

Dr. Öğr. Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ad-Soyadı: Beste Işıklı

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: 2021, Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi – Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji

MESLEKİ DENEYİM

Pozitif Psikoloji Enstitüsü (Ekim 2021- Ocak 2022)

Psikopolitan Psikolojik Danışmanlık Merkezi (Kasım 2021- Nisan 2022)

İdea Psikolojik Danışmanlık Merkezi (Ekim 2022- Mayıs 2023)

YAYINLAR VE SUNUMLAR

ÖZBAY, A., KAHRAMAN, S., & IŞIKLI, B. (2023). Cognitive Behavioral Therapy In Posttraumatic Stress Disorder and Social Anxiety Disorder: A Case Report. Uluslararası Turkcess Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi. Mayıs 18- 20,2023 İstanbul, Turkey.

ÖZBAY, A., KAHRAMAN, S., & IŞIKLI, B. (2023). Cognitive Behavioral Therapy In Posttraumatic Stress Disorder and Social Anxiety Disorder: A Case Report. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 13(71), 510-518. https://doi.org/10.17066/tpdrd.1299613_8